

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

«Ηλεκτρονική Δημοκρατία την Εποχή των social media»

Εμιρζάς Ιωάννης

Κόρινθος, Ιούνιος 2018

Department of Political Science and International Relations - University of Peloponnese

Department of Economics - Democritus University of Thrace

Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki

Department of Organization and Business Administration - University of Piraeus

**Interuniversity Interdepartmental
Master Program in
«Local and Regional Government and Development»**

"Electronic democracy in the era of social media"

Emirzas Ioannis

Corinth, June 2018

Πρόλογος

1. Εισαγωγή (Σκοπός- Μεθοδολογία – Δομή).....	1-2
1.1. Σκοπός Διπλωματικής εργασίας	1
1.2. Σύνοψη Μεθοδολογίας.....	1
1.3. Δομή Εργασίας	1-2
2. Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	2-5
2.1. Ορισμός	2-3
2.2. Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση – Υφιστάμενη κατάσταση.....	3-5
3. Ηλεκτρονική Δημοκρατία στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	5-26
3.1. Η έννοια της Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας.....	5-8
3.2. Άξονες και πτυχές της Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας.....	8-11
3.3. Η συμβολή του Διαδικτύου.....	11-13
3.4. Σύγχρονα μέσα υποστήριξης.....	13-21
3.4.1. Ιστορική αναδρομή.....	13
3.4.2. Η Εποχή του Web 2.0.....	13-15
3.4.3. Συνεργατικά συστήματα.....	15-17
3.4.4. Συνεργατικά εργαλεία και εφαρμογές.....	17-21
3.5. Παραδείγματα Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας.....	21-26
3.5.1. Βήματα Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας.....	22-24
3.5.1.1. Υπόβαθρο-Προσδοκίες.....	22
3.5.1.2. Σχεδίαση.....	22-23
3.5.1.3. Δράση.....	23
3.5.1.4. Επικοινωνία.....	23
3.5.1.5. Απόφαση, Αξιολόγηση, Ανατροφοδότηση.....	23-24
3.5.2. Παραδείγματα που εφαρμόζουν τα βήματα κατά κανόνα.....	24-26
4. Ηλεκτρονική Δημοκρατία και Κοινωνικά μέσα Δικτύωσης.....	26-32
4.1. Η δυναμική των κοινωνικών μέσων.....	27-28
4.2. Η Θεωρία της Διαδικτυακής Επικοινωνίας και η Θεωρία των Πόρων Κινητοποίησης.....	28-29
4.3. Κοινωνικά μέσα, πρόσβαση στην Πληροφορία, επιρροή στους θεσμούς λήψης απόφασης , ενεργός συμμετοχή.....	29-30
4.4. Παραδείγματα χρήσης των Κοινωνικών Μέσων από τις τοπικές Διοικήσεις.....	30-32
5. Η χρήση των Κοινωνικών Μέσων για την ενίσχυση της Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας- Η περίπτωση του Δήμου Καλλιθέας.....	32-42

5.1. Θεωρητικό Υπόβαθρο.....	32-33
5.2. Υφιστάμενη Κατάσταση.....	34-41
5.3. Μελλοντικές Κατευθύνσεις.....	41-42
6. Συμπεράσματα.....	42-43
7. Βιβλιογραφία.....	45-49

Πρόλογος

Η πρόοδος της επιστήμης της τεχνολογίας τα τελευταία χρόνια είναι αλματώδης. Η ραγδαία αύξηση της τεχνολογίας, έχει μετασηματίσει την οργάνωση της ζωής του ανθρώπου ενώ έχει αλλάξει και τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι σχέσεις του ανθρώπου με τους θεσμούς, δηλαδή το Κράτος. Επακόλουθο αυτού, ήταν ότι μεταβλήθηκε και τρόπος δράσης και οργάνωσης του άτομου μέσα στο κοινωνικό περιβάλλον. Το πολιτικό σύστημα κάθε κράτους προσδιορίζεται από την οργάνωση της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής του ζωής. Στο πολίτευμα της Δημοκρατίας, οι αξίες της ελευθερίας και της ισότητας αποτελούν θεμέλιο λίθο και η πολιτική κυριαρχία ανήκει στο κοινωνικό σύνολο το οποίο είναι και το βασικό συστατικό που διαφοροποιεί τη Δημοκρατία από τα άλλα πολιτικά συστήματα Διακυβέρνησης.

Ο Webster αναφέρει , ότι στην σημερινή περίοδο η Δημοκρατία ορίζεται ως «...η διακυβέρνηση εντός της οποίας η ανώτατη δύναμη βασίζεται στους ανθρώπους και ασκείται από αυτούς άμεσα ή έμμεσα μέσω ενός συστήματος αντιπροσώπευσης...» (Merriam Webster, Dictionary of Law, 1996). Μέχρι σήμερα, η παρουσία των πολιτών στην διακυβέρνηση του κράτους είναι έμμεση και η εξουσία ασκείται από αντιπροσώπους, τους οποίους οι πολίτες έχουν εκλέξει. Η δομή του πολιτικού συστήματος και τα κυρίαρχα μέσα επιρροής έχουν αλλοιώσει την έννοια του εκλέγειν και εκλέγεσθαι δημιουργώντας μεγάλο πρόβλημα εκπροσώπησης από όλα τα κοινωνικά στρώματα.

Πρωταρχική αξίωση της κοινωνίας είναι η συμμετοχή στο σύστημα διακυβέρνησης με ίσους όρους για όλους. Στην αυριανή εποχή, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (ή social media) αρχίζουν και παίζουν σημαίνοντα ρόλο στην παρακολούθηση της Δημόσιας Ζωής, χωρίς ακόμα να είναι σε θέση, μέσω αυτών, να παρεμβαίνει η κοινωνία αποφασιστικά με ενεργό τρόπο.

Abstract

The progress of technology science over the last few years has been sprawling. The rapid growth of technology has transformed the organization of human life and has changed the way in which human relations with the institutions, that is, the State, are dealt with. The consequence of this was the change and the way of acting and organizing the individual within the social environment. The political system of each state is determined by the organization of its political, economic and social life. In the state of democracy, the values of freedom and equality are a foundation stone and political sovereignty belongs to society, which is the basic component that differentiates Democracy from other political systems of government.

Webster says that in the present period, democracy is defined as "the government in which the ultimate power is based on people and is exerted by them directly or indirectly through a system of representation ..." (Merriam Webster, 1996). To date, the presence of citizens in state governance is indirect, and power is exercised by representatives whom citizens have elected. The structure of the political system and the main factors influence the concept of election and election, creating a major problem of representation from all walks of life.

The primary requirement of society is to participate in the governance system on equal terms for all. In the social media society they begin and play an important role in monitoring public life without being able to influence decisively the active society through them.

1. Εισαγωγή

1.1. Σκοπός Διπλωματικής Εργασίας

Η Ηλεκτρονική Συμμετοχή και η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, αναμένεται να ορίσουν ένα νέο πλαίσιο λειτουργίας στην σύγχρονη Δημοκρατία και να οριοθετήσουν την θέση των πολιτών σε αυτήν, εμπλέκοντας τις νέες δυνατότητες που δίνει η Τεχνολογία των Πληροφοριών, για την ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων, οι οποίες θα ωθήσουν την ενεργή συμμετοχή των διαφόρων κοινωνικών σχημάτων στις Δημοκρατικές διεργασίες του Κράτους. Στην Κοινωνία των Πολιτών έχουν δημιουργηθεί μεγάλες φιλοδοξίες από την εγκυρότητα των Συστημάτων και από το ξεκίνημα μίας άμεσης έκδοσης της σύγχρονης αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας όπου η Συμμετοχή από παθητική γίνεται ενεργητική.

Η ενεργή συμμετοχή προϋποθέτει την τροποποίηση αντίστοιχων πολιτικών, οι οποίες θα καθορίσουν με τέτοιο τρόπο την έκταση της αλληλεπίδρασης διάφορων κοινωνικών σχημάτων με το Κεντρικό Κράτος. Σκοπός επίσης της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης είναι να αυξήσει την διαφάνεια και να καταπολεμήσει την διαφθορά. Βασικός σκοπός της Διπλωματικής, είναι η ανάδειξη των κοινωνικών μέσων δικτύωσης (social media) ως φορείς ενίσχυσης της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και της Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας.

1.2. Σύνοψη Μεθοδολογίας

Για την δημιουργία της εργασίας έγινε μια έρευνα στην βιβλιογραφία με ανασκόπηση του περιεχομένου της επισυναπτόμενης Βιβλιογραφίας όπου έγινε καταγραφή και συλλογή στοιχείων της υφιστάμενης κατάστασης και των καλών πρακτικών διεθνώς. Αναζητήθηκε και αναλύεται η υπάρχουσα κατάσταση σε διάφορους Δημοσίους Φορείς όπου καταγράφηκαν τα αποτελέσματα ενώ διατυπώνονται τα συμπεράσματα της έρευνας στο τέλος της εργασίας.

1.3. Δομή της Εργασίας

Στο πλαίσιο αυτής της εργασίας θα αναδείξουμε τις βασικές έννοιες της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας προβάλλοντας τους άξονες και πτυχές της Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας και πώς αυτές συνδυάζονται. Επίσης θα εξεταστεί

η συμβολή του Διαδικτύου προς αυτήν την κατεύθυνση ενώ θα δούμε κατά πόσο το διαδίκτυο έχει αναπτύξει μέσω των σύγχρονων μέσων υποστήριξης νέα δικαιώματα και νέους τρόπους άσκησης των ατομικών δικαιωμάτων. Θα διερευνηθεί κατά πόσο η Δυναμική των κοινωνικών μέσων επηρεάζει το σύστημα διακυβέρνησης ενώ θα αναπτυχτεί και η Θεωρία της Διαδικτυακής Επικοινωνίας και η Θεωρία των Πόρων Κινητοποίησης. Θα επεξεργαστεί η πρόσβαση στην Πληροφορία και η επιρροή στους θεσμούς λήψης απόφασης , η ενεργός συμμετοχή και θα δοθούν παραδείγματα χρήσης των Κοινωνικών Μέσων από τους διάφορους φορείς διεθνώς και θα καταλήξουμε στην περίπτωση του Δήμου Καλλιθέας για την χρήση των Κοινωνικών Μέσων για την ενίσχυση της Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας.

2. Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση

2.1. Ορισμός

Για να ερμηνεύσουμε την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να προσδιορίσουμε τα δύο κύρια της μέρη, την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Συνεπώς, Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση είναι «...η ενεργοποίηση με ηλεκτρονικά μέσα των υπηρεσιών που παρέχονται από το δημόσιο τομέα αλλά και όλων των υπολοίπων δραστηριοτήτων της κυβέρνησης, όπως η διαχείριση της ηλεκτρονικής δημοκρατίας, η διασφάλιση της δικαιοσύνης και της διαφάνειας στις αποφάσεις που λαμβάνονται από δημόσιους φορείς, κ.λπ...» (Bovaird, 2003).

Επί της ουσίας η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση πραγματεύεται την χρήση των ψηφιακών εργαλείων στην επικοινωνία ανάμεσα σε Δημόσιους Οργανισμούς και Πολίτες και Δημόσιους Οργανισμούς και Επιχειρήσεις με γρήγορο τρόπο.

Ως Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να οριστεί μία πόλη ή μια κοινότητα, Περιφέρεια ή Δήμος, καθώς και οποιαδήποτε πολιτική/ διοικητική υποδιαίρεση γεωγραφικής ενότητας μίας χώρας. Η δομή της τοπικής αυτοδιοίκησης μπορεί να πάρει διαφορετικές μορφές στις διάφορες χώρες και να αποδίδει διαφορετικά επίπεδα αρμοδιοτήτων στους τοπικούς φορείς. Στην Ελλάδα υπάρχουν δύο διακριτά επίπεδα τοπικής αυτοδιοίκησης, τις Περιφέρειες και τους Δήμους, τα οποία και χαρακτηρίζονται και ως Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α' και Β' βαθμού αντίστοιχα. Οι κατά νόμο (Ν.3852/2010) αρμοδιότητες της τοπικής

αυτοδιοίκησης καλούνται να διασφαλίσουν (α) την ηγεσία, (β) την επικοινωνία και τον συντονισμό, (γ) τη διαχείριση των κινδύνων και (δ) την εμπιστοσύνη και τη διαφάνεια.

Δίνοντας για τα παραπάνω μια έννοια, ως Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ορίζεται η χρήση ηλεκτρονικών μέσων (Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών - ΤΠΕ) τόσο για την πρόσβαση σε υπηρεσίες που παρέχονται από τα διάφορα επίπεδα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης όσο και για τη συμμετοχή στις υπόλοιπες δραστηριότητές της. Η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση προσδιορίζεται από ένα σύνολο αρχών οι οποίες οδηγούν σε άσκηση εναρμονισμένης πολιτικής για την (α) παροχή ενιαίας τεχνολογικής και οργανωτικής διοίκησης, (β) επίτευξη ενδοοργανωτικής ολοκλήρωσης σε επίπεδο πληροφοριακών συστημάτων και διαδικασιών, (γ) υποστήριξη της αυτονομίας των τοπικών κοινοτήτων – ομάδων, (δ) υλοποίηση πολιτοκεντρικών και αποδοτικών υπηρεσιών που θα ενθαρρύνουν την ηλεκτρονική συμμετοχή, (ε) συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στις πρωτοβουλίες που λαμβάνονται σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, (στ) κατάρτιση στρατηγικού σχεδίου για την υποστήριξη των διοικητικών υπηρεσιών, (ζ) προσδιορισμό του επιπέδου επιχειρησιακής και οργανωτικής ετοιμότητας και τελικά (η) μετασχηματισμό των οργανισμών για την παροχή καλύτερων υπηρεσιών στους πολίτες.

2.2. Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση-Υφιστάμενη Κατάσταση

Η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση πρακτικά έχει αρχίσει και παίζει σημαίνοντα ρόλο με ορατά αποτελέσματα. Την τελευταία δεκαετία βλέπουμε την παροχή μίας σειράς από υπηρεσίες των Δημόσιων Οργανισμών προς τους πολίτες μέσω νέων τεχνολογιών και εργαλείων που αναπτύχθηκαν με αυτήν την στόχευση. Έχει δημιουργηθεί μία βάση τεχνογνωσίας που αντλεί στοιχεία από τα εφαρμοσμένα ερευνητικά προγράμματα, που γίνονται στα πλαίσια μεγάλων δημοσίων έργων και έτσι κατορθώνεται, η μέγιστη δυνατή ανατροφοδότηση της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με νέα στοιχεία, που στόχο έχουν την παροχή Υπηρεσιών υψηλής ποιότητας από τους Δημοσίους Οργανισμούς. Παράλληλα όμως, στην πράξη προκύπτουν αδυναμίες στην λειτουργία της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης όπως, η διατήρηση της ασφάλειας δεδομένων και η προστασία τους, η διαφάνεια των συναλλαγών, η ισότητα στην προσβασιμότητα αλλά και η ίδια η εμπιστοσύνη του πολίτη προς το κράτος.

Η Κεχαγιά στην εργασία της σημειώνει ότι «...Επίσης, οι δημόσιες επενδύσεις σε συστήματα Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης συνεχίζουν να εμπεριέχουν μεγάλο ρίσκο. Είναι γεγονός ότι πολλά από αυτά τα συστήματα τείνουν να αποτυγχάνουν πλήρως ή μερικώς ως προς τις προδιαγραφές τους, όπως άλλωστε και ένα σημαντικό ποσοστό των επενδύσεων σε Πληροφοριακά Συστήματα γενικότερα. Επίσης, η διασπορά του κοινωνικού συνόλου ως προς τις δυνατότητες πρόσβασης και χρήσης της τεχνολογίας δημιουργεί μία ανισότητα, η οποία απειλεί την αποτελεσματικότητα του εγχειρήματος αυτού...».(Κεχαγιά,2009) Αυτό που μπορεί να εξαχθεί με ασφάλεια είναι, ότι η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, αν και γενικά έχει εκκρεμή θέματα προς έρευνα ως δυναμικό φαινόμενο που είναι, έχει καταγράψει πολύ μεγάλη πρόοδο και η εφαρμογή της επηρεάζει άμεσα και ενεργά την καθημερινότητα του πολίτη.

Όσον αφορά την Ελληνική εμπειρία έχει δημιουργηθεί το ΠΔΗΔ (Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με κύριο στρατηγικό στόχο την καθιέρωση προτύπων τα οποία εφαρμόζουν ανεξαιρέτως όλοι οι Δημόσιοι Οργανισμοί.

Η Κεχαγιά αναφέρει στην εργασία της ότι «...Το ΠΔΗΔ περιλαμβάνει τρία επιμέρους πλαίσια, καθένα από τα οποία ρυθμίζει συγκεκριμένες πτυχές της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

- Το Πλαίσιο Πιστοποίησης Δημόσιων Διαδικτυακών Τόπων (ΠΠ-ΔΔΤ).
- Το Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας & Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Συναλλαγών (ΠΔ&ΥΗΣ)
- Το Πλαίσιο Ψηφιακής Αυθεντικοποίησης (ΠΨΑ)...» (Κεχαγιά,2009)

Καθώς οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης προσπαθούν να εμπλακούν με τους ενδιαφερόμενους η θέληση τους είναι κατά κύριο λόγο, να προωθήσουν την διαφάνεια και να αναβαθμίσουν την δημόσια υπηρεσία.

Σημαντικές είναι επίσης οι τεχνολογίες των κοινωνικών μέσων δικτύωσης που έχουν ενσωματωθεί στον κυβερνητικό χώρο εργασίας με αποτελεσματικά εργαλεία για την προώθηση δημόσιων στόχων. Μελετάμε τους δεσμούς μεταξύ της τεχνολογίας, της εργασίας και της οργάνωσης για να κατανοήσουμε τον τρόπο με τον οποίο είναι πραγματικά χρήσιμα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

3. Ηλεκτρονική Δημοκρατία στην Τοπική Αυτοδιοίκηση

3.1. Η Έννοια της Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας

Είναι απολύτως φανερό πως στη σημερινή εποχή σημειώνεται μια «μοναδικότητα» της επικοινωνίας με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων αλληλεπίδρασης και κοινωνικών δικτύων. Συνέπεια αυτού είναι να γίνεται η αλληλεπίδραση μεταξύ πολιτών και δημοσίων υπηρεσιών πιο άμεση. Οι πολίτες αυτόνομα, αλλά και ως ομάδες συνειδητοποιούν τη δύναμη της διαδικτυακής οργάνωσης, «επανασχεδιάζουν» τους τρόπους με τον οποίο έρχονται σε επαφή με την κρατική εξουσία και διαμορφώνουν τελικώς τους διαύλους επικοινωνίας μεταξύ τους.

Κατά τον Clift η ηλεκτρονική δημοκρατία ορίζεται ως «...ο τρόπος με τον οποίο το internet μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ενισχύσει τις δημοκρατικές διαδικασίες και να παρέχει αυξημένες ευκαιρίες, κατά πρώτον, στα άτομα και τις κοινότητες προκειμένου να αλληλεπιδρούν με την κυβέρνηση, και κατά δεύτερον στις κυβερνήσεις προκειμένου να λαμβάνουν μηνύματα από τις κοινότητες...» (Clift, 2007).

Κατά τον Ανδρέα Πομπόρτση η ηλεκτρονική δημοκρατία αναφέρεται «...στη χρήση των διαφόρων ηλεκτρονικών επικοινωνιακών δυνατοτήτων (όπως είναι το διαδίκτυο και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο), με στόχο την αύξηση της συμμετοχής των πολιτών στις δημόσιες διαδικασίες λήψης αποφάσεων...»(Πομπόρτσης,2006). Αυτές οι δυνατότητες που σχετίζονται με την Τεχνολογία Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), προσδοκούν στο να πρωτυποποιηθεί η διαδικασία μετασχηματισμού της σύγχρονης αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας σε μια πιο ισχυρή συμμετοχική άμεση δημοκρατία.

Επίσης, ο Lidén αναφέρει πως «...η ηλεκτρονική δημοκρατία σχετίζεται με τη δυνατότητα χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στις διαδικασίες με

πολιτικό περιεχόμενο και ειδικότερα αυτές που αφορούν τη πληροφόρηση, τη συζήτηση και τη λήψη αποφάσεων. Επιπρόσθετα, όταν η ηλεκτρονική δημοκρατία έχει αφετηρία τον πολίτη, δηλαδή οι εφαρμογές και οι δράσεις της ξεκινούν από τα άτομα με σκοπό να προσεγγίσουν και να επικοινωνήσουν με τη διοίκηση, τότε χαρακτηρίζεται ως ηλεκτρονική δημοκρατία με κατεύθυνση «από κάτω προς τα πάνω...»(Lidén,2012).

Συγκεκριμένα, αυτό συμβαίνει όταν οι πολίτες έχουν τη τάση να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικές εφαρμογές προκειμένου να επικοινωνούν με τα διοικητικά στελέχη αλλά και με άλλους πολίτες.

Με διαφορετικά λόγια, η Ηλεκτρονική Δημοκρατία αποτελεί ένα μεθοδικό εργαλείο στα χέρια των ατόμων, που συνδυάζει τα σύγχρονα μέσα, με τέτοιο τρόπο, ώστε να κρίνει και να αξιολογεί πολιτικές πράξεις και αποφάσεις των εκάστοτε Διοικήσεων, να επικρίνει πιθανές άδικες αποφάσεις και να προτείνει λύσεις σε διάφορα πολιτικά ζητήματα. Το διαδίκτυο προσφέρει όλες αυτές τις δυνατότητες μέσω «portals», «forums», και των microblogs που φιλοξενούν απόψεις των πολιτών. Αυτές οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες χαρακτηρίζονται ως «εργαλεία ηλεκτρονικής δημοκρατίας» και αποτελούν «συμπλήρωμα» στα παραδοσιακά εργαλεία επικοινωνίας των πολιτών με τα κέντρα αποφάσεων (πχ. Πολιτικές οργανώσεις κινήσεις πολιτών κ.α.).

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε πως η ηλεκτρονική δημοκρατία έχει εμφιλοχωρήσει εντός των συμβατικών πολιτικών θεσμών και η αναγκαιότητα της συνεχώς αυξάνεται. Ωστόσο, η ηλεκτρονική δημοκρατία δεν χρησιμοποιεί ως μέσο αποκλειστικά το διαδίκτυο. Αποτελεί μια πιο πολυδιάστατη έννοια, και φανερώνει πως οι Διοικήσεις των οργανισμών χρησιμοποιούν την Τεχνολογία Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) προκειμένου να δώσουν στους πολίτες ευκολότερη και συντομότερη πρόσβαση στις κυβερνητικές πολιτικές και να αυξήσουν τις πιθανότητες συμμετοχής αυτών στα κοινά. Εξάλλου, η ηλεκτρονική δημοκρατία είναι περισσότερο διαδικασίες, παρά περιεχόμενο (θεωρίες). Με διαφορετικά λόγια, οι πράξεις και οι ενέργειες που προέρχονται και από τους πολίτες και από τις κυβερνήσεις μέσα στα πλαίσια των ΤΠΕ, συνθέτουν αυτή τη νέα μορφή δημοκρατίας και όχι οι γενικόλογες θεωρίες. Επιπλέον, δεν υπάρχουν ψηφιακές εφαρμογές που να «υποκαθιστούν» την δημοκρατία, καθώς δεν υπάρχουν εφαρμογές που να «κωδικοποιούν» ψηφιακά κανόνες και πολιτικούς συσχετισμούς και να

τους «μεταφέρουν» σε ψηφιακό περιβάλλον. Ακόμα, η ηλεκτρονική δημοκρατία ορίζεται «ως η χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Τεχνολογιών και η υιοθέτηση στρατηγικών από δημοκρατικούς παράγοντες μέσα σε ένα πλαίσιο πολιτικών διαδικασιών». (Lavigne,2002) Επιπλέον, η ηλεκτρονική δημοκρατία είναι «...η πολιτική και δημόσια συμμετοχή, φαινόμενα και διαδικασίες πολιτικής δράσης που αποτελούν αποτέλεσμα της ηλεκτρονικής επανάστασης...». (Lavigne,2002)

Συνοψίζοντας, η ηλεκτρονική δημοκρατία είναι κατά μια έννοια πολυεπίπεδη και εμπεριέχει σύγχρονες εφαρμογές και αυτοματοποιημένες διαδικασίες με αντικείμενο την ενίσχυση της δημοκρατίας. Θα συμφωνούσαμε πως από τους παραπάνω ορισμούς, τον πιο ακέραιο ορισμό της ηλεκτρονικής δημοκρατίας αποδίδει ο συνδυασμός των εννοιών που συνοψίζουν ο Clift και ο Πομπόρτσης.

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ υπάρχουν τρεις τύποι ηλεκτρονικής δημοκρατίας: «..Ο πρώτος τύπος είναι η παροχή υπηρεσιών μιας κατεύθυνσης (one way), ο δεύτερος τύπος είναι η αμφίδρομη σχέση, κατά την οποία οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν ανατροφοδότηση σε σχέση με τα διάφορα ζητήματα και ο τρίτος τύπος είναι η σχέση συνεργασίας εντός της οποίας οι πολίτες εμπλέκονται ενεργά στη διαμόρφωση πολιτικών...»

Αξίζει να αναφερθεί πως η «εισαγωγή» των μέσων κοινωνικών δικτύων όπως το facebook το 2004 και το twitter το 2006, έδωσαν νέα ώθηση στις διαδικτυακές δυνατότητες επικοινωνίας. Η «αστραπιαία» ανταλλαγή πληροφοριών και η εξελιγμένη κοινωνικοποίηση και αλληλεπίδραση των χρηστών διαμέσου του Παγκόσμιου Ιστού, είναι γνωστή ως Web 2.0 (Βακάλη και Παπαμήτσιου,2012). Άλλωστε αυτή καθαυτή η ικανότητα του ιστού να ενώνει σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα τις «σύντομες» απόψεις, τοποθετήσεις εκατομμυρίων πολιτών, αποτελεί πραγματική επανάσταση αλλάζοντας, τα χρονικά και χωρικά δεδομένα δημιουργίας ομάδων πολιτών με κοινά ενδιαφέροντα (πολιτικού ή μη περιεχομένου).

Τα παραπάνω, ενισχύονται και από μια μελέτη που έλαβε χώρα στις Η.Π.Α. το 2012 και δείχνει ότι «...το 66% των αμερικανών πολιτών που χρησιμοποίησαν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπως το facebook και το twitter, αυτό το ποσοστό αποτελεί το 39% του ενήλικου αμερικανικού κοινού χρησιμοποίησαν αυτά τα μέσα για πολιτικές ή

κοινωνικές τοποθετήσεις...» (Rainie et all,2012). Εύστοχο σχόλιο αποτελεί και η φράση πως «...πλέον τα μυαλά και οι ιδεολογίες δεν αλλάζουν στους δρόμους, αλλά στους δικτυακούς τόπους...» (DEA Telecomm,1996).

3.2. Άξονες και Πτυχές της Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας

Στις παραγράφους που ακολουθούν γίνεται μια προσπάθεια να παρουσιαστούν οι Άξονες και οι Πτυχές ενός μοντέλου Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας. Για την ανάδειξη της ισότητας ανάμεσα στους πολίτες είναι αναγκαίο να σημειωθούν τα παρακάτω:

Αναζήτηση Πληροφοριών

Η Ηλεκτρονική Δημοκρατία στηρίζεται στην ισότητα της πρόσβασης στα δεδομένα. Είναι αναγκαίο να εγκαθιδρυθεί το δικαίωμα του πολίτη στην διαρκή και εύκολη πρόσβαση στην πληροφορία (σημαντικό βήμα έγινε το 2010 με την θέσπιση του προγράμματος Διαύγεια), όπως δεδομένα κανονιστικών αποφάσεων(ΦΕΚ, ΝΟΜΟΙ, ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ) της Κεντρικής Διοίκησης καθώς και των Δημοτικών και Περιφερειακών συμβουλίων, όποτε κρίνεται χρήσιμο και αναγκαίο.

Τα χαρακτηριστικά που ορίζουν την πρόσβαση στην πληροφορία έχουν εξηγηθεί επαρκώς από τον Κεμάλη. Αυτές «...είναι

- Αναγνωσιμότητα (Recognisability) και δυνατότητα εντοπισμού (localisability). Το κοινό πρέπει να ξέρει τι πληροφορίες είναι διαθέσιμες, από ποιο κυβερνητικό σώμα και πώς και που μπορεί αυτές να είναι τοποθετημένες,
- Διαθεσιμότητα (Availability). Οι πληροφορίες πρέπει να αποθηκευτούν σε μια τυποποιημένη ψηφιακή μορφή και να είναι συνέχεια προσιτές μέσω ενός ηλεκτρονικού μέσου ή ενός φορέα δεδομένων,
- Ευχρηστία (Manageability). Ο πολίτης δεν πρέπει να πνιγεί στην ποσότητα ή την πολυπλοκότητα των πληροφοριών, αλλά αντ' αυτού να είναι σε θέση να βρει το

δρόμο του μέσω του συστήματος, εάν είναι απαραίτητο χρησιμοποιώντας συστήματα αναζήτησης που παρέχονται από την κυβέρνηση,

- Οικονομική ανεκτικότητα (Affordability). Η τιμή των πληροφοριών δεν πρέπει να δημιουργεί οποιαδήποτε εμπόδια. Αυτό εξαρτάται από τη σημασία των πληροφοριών για την κοινωνία γενικά,
- Αξιοπιστία (Reliability). Ο πολίτης πρέπει να είναι σε θέση να στηριχθεί στην ακρίβεια, την πληρότητα και την αυθεντικότητα των πληροφοριών,
- Σαφήνεια (Clarity). Οι πληροφορίες πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο σαφείς από άποψη περιεχομένου, πλαισίου και παρουσίασης,
- Ειδικές ανάγκες. Οι πληροφορίες πρέπει να είναι προσιτές σε ανθρώπους με αναπηρίες...» (Κεμαλής 2006)

Αυτά τα χαρακτηριστικά αναδεικνύουν την πρόσβαση στην πληροφορία από την άποψη της καταλληλότητας των πληροφοριών δεδομένου της διαφορετικότητας των πιθανών χρηστών(Κεμαλής,2006).

Ηλεκτρονική Διαβούλευση (e-consultation)

Σύμφωνα με την Κυριακίδου η «...ηλεκτρονική διαβούλευση περιλαμβάνει την παροχή πληροφοριών, από την κυβέρνηση ή και από άλλους πολιτικούς φορείς, προς τους πολίτες, είτε μετά από απαίτηση των ίδιων των πολιτών είτε μετά από πρωτοβουλία της πολιτικής αρχής...». (Κυριακίδου 2011)

Τα θέματα των διαβουλεύσεων καθώς και τα ερωτήματα που απαιτούνται για την διαδικασία τίθενται από την Κεντρική Διοίκηση ενώ οι πολίτες συμμετέχουν εκφράζοντας τις θέσεις τους. Οι πολίτες μέσω των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας έχουν την δυνατότητα της διατύπωσης των θέσεων τους ενώ από την άλλη η Κεντρική Διοίκηση με στοχευμένες πολιτικές του οδηγεί προς αυτήν την κατεύθυνση.

Online Δημοψηφίσματα

Τα online δημοψηφίσματα που οργανώνονται από τους πολίτες δηλαδή διαδικασία από τα κάτω, συμβάλουν στην εισαγωγή ζητημάτων και θεμάτων που επηρεάζουν σημαντικά την εκάστοτε πολιτική ατζέντα σε μία χώρα. Μπορούν να εφαρμοστούν για να επιτευχθούν τα online δημοψηφίσματα απομακρυσμένη ψηφοφορία με άλλα εργαλεία όπως η χρήση κινητού τηλεφώνου (smartphones) ή μέσω μηνυμάτων κειμένου. Σε αυτήν την διαδικασία μπορούν να προστεθούν και τα περίπτερα ηλεκτρονικής ψηφοφορίας. Είναι φανερό ότι η αντίληψη ότι η γνώμη του πολίτη είναι σημαντική, ευνοεί και επανατροφοδοτεί το ενδιαφέρον για τα κοινά.

Ηλεκτρονική Ψηφοφορία (e-voting)

«...Με τον όρο ηλεκτρονική ψηφοφορία (electronic voting, e-voting), εννοούμε την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, με τη χρήση ηλεκτρονικών μεθόδων...» (Σιάλαρου 2007). Η Ηλεκτρονική Ψηφοφορία δύναται να γίνει τόσο σε ειδικά διαμορφωμένα εκλογικά τμήματα αλλά και απομακρυσμένα από τον ιδιωτικό χώρο του κάθε πολίτη. Σε αυτήν την περίπτωση της απομακρυσμένης ψήφου, οφείλει ο εκλογέας να είναι ήδη ταυτοποιημένος σε ένα ασφαλές σύστημα με προηγούμενη ταυτοποίηση με φυσική παρουσία.

Online Δημοσκοπήσεις

Η online δημοσκόπηση είναι μία μορφής ποιοτικής έρευνας που μελετά θέματα χρησιμοποιώντας ένα τυχαίο δείγμα πληθυσμού. Στις δημοσκοπήσεις κλασσικού τύπου όπου εκεί οι δημοσκόποι σπαταλούν πόρους, χρόνο, χρήμα προκειμένου να μαζέψουν τα δεδομένα τους. Με την εμφάνιση των νέων τεχνολογιών βελτιώθηκε θεαματικά η διαδικασία συλλογής δημοσκοπικών δεδομένων. Αυτό που έκανε την διάφορα ήταν ότι με την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών, η έκδοση αποτελεσμάτων ήταν άμεση και έχει την μέγιστη δυνατή εγκυρότητα.

Ο κίνδυνος να απαντήσει ο κάθε χρήστης παραπάνω από μια φορά την θέση του για ένα θέμα, δεν υφίσταται. Είναι λογικό (το είδαμε αυτό να συμβαίνει συστηματικά στις εκλογές του 2015), οργανωμένες ομάδες ανθρώπων να προσπαθήσουν μαζικά να

επηρεάσουν την κοινή γνώμη παρεμβαίνοντας μαζικά προς μια επιλογή. Η εγκυρότητα της ηλεκτρονικής Δημοσκοπήσης μπορεί να διασφαλιστεί με τα κατάλληλα εργαλεία ασφάλειας.

Ηλεκτρονική Συμμετοχή (e-participation)

Η τεχνολογία είναι ένας από τους παράγοντες που συμβάλλουν στην ενίσχυση των Δημοκρατικών διαδικασιών. Παρέχει τα κανάλια επικοινωνίας που απαιτούνται για να σχεδιαστεί μια νέα μέθοδος συμμετοχής. Προσπαθεί να δώσει βάθος στις πολιτικές διεργασίες ανοίγοντας τον δρόμο για επικοινωνία μεταξύ των πολιτών και της εκάστοτε Διοίκησης. Υποχρέωση την κεντρικής Διοίκησης είναι να προετοιμάζει την ανοιχτή συζήτηση και διάφορες κοινωνικές ομάδες-κόμματα ακόμα και με μεμονωμένα άτομα. Βασική προϋπόθεση είναι η Διοίκηση να συνεργάζεται με τους πολίτες της διοικητικής της περιφέρειας για να επιτευχτεί η ενεργή συμμετοχή των πολιτών.

3.3. Η Συμβολή του Διαδικτύου

Οι βασικές αρχές του διαδικτύου είναι ότι είναι ανοιχτό ελεύθερο σε όλους. Κάθε επιχείρηση για να τροποποιηθούν αυτά πέφτουν στο κενό διότι το διαδίκτυο έχει την δυνατότητα να αυτορυθμίζεται. Εξηγεί ο Παπάνης παρακάτω: «..Το διαδίκτυο είναι διάυλος απρόσκοπτης επικοινωνίας, βήμα θεμελίωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προπομπός κοινωνικών καταστάσεων, που σύντομα θα επηρεάσουν την πολιτική ζωή..».(Παπάνης.2010)

Η σημερινή συσσωρευμένη εμπειρία μας δείχνει ότι η ηλεκτρονική Δημοκρατία των πολιτών, μπορούμε να κωδικοποιήσουμε τα οφέλη της ως εξής

- *Υπέρβαση του χρόνου*
- *Υπέρβαση τόπου*
- *Παραγωγή συνδέσεων*
- *Γλώσσα των ανθρώπων*

- *Οικοδόμηση κοινότητας.*
- *Στρατολόγηση της εμπειρίας και της πολιτικής*
- *Εκμάθηση ενός νέου τρόπου σκέψης*

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να δούμε και τους υπαρκτούς **κινδύνους** ώστε να έχουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα για την συμβολή του Διαδικτύου στην Ηλεκτρονική Δημοκρατία.

Έτσι αν θέλοντας να κωδικοποιήσουμε τους κινδύνους μπορούμε να συνοψίσουμε στα εξής:

- *Ψηφιακό Χάσμα*

Το Ψηφιακό Χάσμα δημιουργείται όταν αποκλείονται από τα νέα δεδομένα αρκετοί πολίτες και η Ψηφιακή Διαφοροποίηση ή Διαίρεση υπάρχει όταν δεν υπάρχει η απαραίτητη υποδομή και υπάρχει έλλειψη πρόσβασης.

- *Προστασία της ιδιωτικότητας και της ελευθερίας της έκφρασης*

Το διαδίκτυο είναι γεμάτο «κενά και παγίδες» λόγω της προστασίας των Προσωπικών δεδομένο. Είναι εύκολο να διαδοθεί μια λάθος πληροφορία και με την ψήφιση του Νομού από την Ελλάδα προσφάτως, ενσωματώνοντας Ευρωπαϊκή οδηγία με αποτέλεσμα να υπάρχουν ποινικές κυρώσεις υψηλού βαθμού. Αυτό λειτουργεί αποτρεπτικά από όλη την διαδικασία. Τα όρια που υπάρχουν δεν είναι σαφώς περιγεγραμμένα δηλαδή, κανείς δεν ξέρει με ευκολία που ξεκάνει ο νόμος και που τελειώνει.

- *Ασφάλεια πληροφοριακών συστημάτων*

Αναφέρεται από μια σειρά συγγραφέων ότι «...Σε ένα πληροφοριακό σύστημα υπάρχει ο κίνδυνος της κλοπής δεδομένων της επεξεργασίας αυτών, ακόμα-ακόμα και την τροποποίηση των online στοιχείων των χρηστών. Αντιλαμβάνεται κανείς, το τι κίνδυνοι υποκρύπτονται σε μια πιθανή Ηλεκτρονική Δημοσκοπήση η ένα πιθανό Ηλεκτρονικό

Δημογήφισμα εάν δεν πληρούνται τα βασικά σημεία ασφάλειας όπως αυτά έχουν οριστεί...».(Χάλαρης, Λούκης, Αποστολάκης 2004) .

3.4. Σύγχρονα Μέσα Υποστήριξης

3.4.1. Ιστορική Αναδρομή

Το Web 1.0 είναι το εργαλείο που δημιουργήθηκε όταν άρχισε το Διαδίκτυο και εμπεριέχει το σύνολο των ιστότοπων για την περίοδο μεταξύ 1995 και 2005. Η Ονομασία Web 1.0 προέκυψε ως όρος μετά την ανακάλυψη του όρου Web 2.0

Το Web 1.0 είχε ως περιεχόμενο αρχικά κάποιες ειδήσεις, είχε μουσική (τότε είχε βγει και ένα από τα πρώτα συνεργατικά site, το napster) και γενικά ότι μπορούσε εκείνη την εποχή να αποκτήσει ψηφιακή μορφή. Γενικά όποιο ιστότοποι τότε είχαν αυτά τα δεδομένα στα περιεχόμενα του χαρακτηριζόντουσαν ως στατικά. Η παρουσία αυτών των ιστότοπων χρησίμευε ώστε να παρέχονται και να αναζητούνται πληροφορίες και ειδικότερα από τις τότε επιχειρήσεις. «...η χρησιμότητά του στον χώρο των επιχειρήσεων ήταν πρωτοποριακή. Οι επιχειρήσεις δημιουργούσαν εφαρμογές λογισμικού οι οποίες ήταν ιδιόκτητες...»(Strickland,2007)

Καθώς άρχισαν να αυξάνονται οι υπηρεσίες και πληροφορίες στο Διαδίκτυο διαπιστώθηκε τροποποίηση στην αντίληψη του Παγκόσμιου Ιστού. Σήμερα το διαδίκτυο απλώνεται ταχέως και έχει γίνει ο νέος κυρίαρχος πάροχος της πληροφορίας. Σχεδόν πλέον το σύνολο του πληθυσμού, παρακολουθεί τις εξελίξεις και τα γεγονότα μέσω αυτού και πλέον έχει καθιερωθεί η ανάγνωση του, ως τρόπος ανθρώπινης συμπεριφοράς. Η συνέχεια των αλλαγών και σε συνδυασμό με τις αυξημένες ανάγκες για παροχή ποιοτικών υπηρεσιών, έφεραν στην νέα εποχή το λεγόμενα Web 2.0.

3.4.2. Η Εποχή του Web 2.0

Γράφτηκε για τα web 2.0 το 2004 ότι «...ο Παγκόσμιος Ιστός έχει αποκτήσει τεράστια αξία ως μια ενεργή, εξελισσόμενη πηγή γνώσης και έχει εισέλθει πλέον σε μια νέα

εποχή, η οποία ονομάζεται Web 2.0. Το φαινόμενο του Web 2.0 είναι αποτέλεσμα των ακόλουθων συνδυασμών...»(WisegEEK,2004) :

- Της επέκτασης του Διαδικτύου, πάνω από 4 δισεκατομμύρια πολίτες ανά τον κόσμο έχουν πλέον πρόσβαση στο Διαδίκτυο.
- Της εξέλιξης στα τεχνολογικά λογισμικά και την τροποποίηση αυτών. σε μια κατεύθυνση πιο ποιοτική.

Το Web 2.0 δεν ήρθε ως μια συνέχεια του Web 1.0, αλλά από μόνη της, αποτελεί ξεχωριστή οντότητα, μια νέα αφετηρία για το διαδίκτυο. Για παράδειγμα το Web 2.0 κωδικοποιούν οι Murugesan και Anderson το 2007. Το web 2.0 τελικά:

- «...Διευκολύνει την ευέλικτη σχεδίαση ποικίλων ιστοσελίδων, την δημιουργική επαναχρησιμοποίηση και την βελτίωση τους.
- Διευκολύνει την συνεργατική δημιουργία και τροποποίηση του περιεχομένου.
- Παρέχει την δυνατότητα δημιουργίας νέων εφαρμογών χρησιμοποιώντας και συνδυάζοντας διαφορετικές εφαρμογές στο διαδίκτυο ή συνδυάζοντας δεδομένα και πληροφορίες από διαφορετικές πηγές.
- Καθιερώνει κοινωνικά δίκτυα (social networks) στα οποία συμμετέχουν άνθρωποι με κοινά ενδιαφέροντα.
- Υποστηρίζει την συνεργασία και βοηθά στην συγκέντρωση της συλλογικής νοημοσύνης (collective intelligence)...». (Murugesan,2007-Anderson,2007):

Ο Dale Dougherty το 2011 , από τους "μπροστάρηδες" στο Διαδίκτυο ανέφερε ότι «...παρόλο που το Διαδίκτυο είχε καταστραφεί μετά την έκρηξη της φούσκας του dot com, ήταν πιο σημαντικό από ποτέ, με συναρπαστικές νέες εφαρμογές και ιστοσελίδες οι οποίες έκαναν την εμφάνισή τους με εκπληκτική συχνότητα...» (Dougherty,2011) Και συνεχίζει ο

O'Reilly και Batelle το 2009, «...Η αγορά άρχισε να υποχωρεί σε αυτό το νέο κύμα, υιοθετώντας το όνομα και τις ιδέες, και έτσι σχεδόν απαραίτητα το Web 2.0 έγινε η μεγαλύτερη ελπίδα του Διαδικτύου...» (O'Reilly & Batelle, 2009)

Το Διαδίκτυο προχωράει προς τα μπρος επειδή οι ανθρώπινοι πόροι που ασχολούνται μαζί με αυτό, αλλάζουν και αυτοί μαζί με αυτό. Το σύστημα αλλάζει. Γίνεται πιο δημοκρατικό. Σε αυτήν την διαδικασία οι συσχετισμοί τροποποιούνται και η ισορροπία μεταξύ ισχυρού και αδύνατου εξισορροπείται. Απογειώνεται η ισχύς των ισχυρών και αυξάνεται των αδυνάτων και όσο η αλληλεπίδραση εντείνεται τόσο και αυτή η ισορροπία σταθεροποιείται. Αυτό δίνει μία νέα διάσταση και εμπειρία στα δεδομένα. Καθώς το web 2.0 και οι επεκτεινόμενες εφαρμογές του ενθαρρύνουν την συμμετοχή, αυξάνεται και δημιουργείται ένα πλούσιο και δυναμικό περιεχόμενο. Σε αυτό, το Web 2.0, όλοι οι χρήστες έχουν τα ίδια δικαιώματα. Μπορούν να είναι είτε δημιουργοί, είτε σχεδιαστές είτε απλοί χρήστες. Τα πάντα αφήνονται στην φαντασία του ατόμου.

Το συνεργατικό και διακρατικό σχήμα στο οποίο ακουμπούν πάνω οι τεχνολογίες web 2.0, δίνουν στους πολίτες την δυνατότητα να αλληλεπιδρούν και έτσι να παράγονται συλλογικά δεδομένα. Έτσι μπορούμε να πούμε ότι το web 2.0 έχει ως επίκεντρο τον άνθρωπο και επενδύει στην συμμετοχή του, για την ανάπτυξη του.

Μέσα από τα εργαλεία αυτά, μπορούν να μεταδοθούν, το προσωπικό στίγμα του κάθε πολίτη και η προσωπική του νοημοσύνη, με απώτερο στόχο, να προωθηθούν τα ατομικά συμφέροντα του καθενός, ειδικότερα μέσα από τις ομάδες διάδρασης. Από αυτές ο χρήστης χρησιμοποιεί την νοημοσύνη του, για φιλτράρει τις καλές και τις κακές πληροφορίες και ποιες από αυτές του είναι χρήσιμες.

3.4.3. Συνεργατικά Συστήματα

Ο Alan Turing όρισε για τα σύγχρονα εξαρτήματα τις προδιαγραφές μια νέα όδο, όπου εκεί όλα τα τεχνολογικά εργαλεία οι Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, οι συσκευές τηλεφώνου και τα νέα Smartphone ,όλα μα όλα αρχίζουν τον σχεδιασμό τους από το διαδίκτυο και πως αυτά μπορούν να λειτουργούν σε αυτό το περιβάλλον.Είναι λογικό, διότι πολλοί θα απέρριπταν την χρήση αυτών, εφόσον αυτές δεν τους κάλυπταν τις αυξανόμενες

ανάγκες. Γράφτηκε ότι η μεταβολή αυτή έγινε όταν οι μεγάλες εταιρίες συνειδητοποίησαν ότι τα «...συστήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών κατασκευασμένα από την IBM και ύστερα στα τέλη του 1990 σε προσωπικούς υπολογιστές και συσκευές χειρός...». (Shurkin,1996) είναι το μέλλον. Η νέα εποχή στις τεχνολογίες πληροφορικής είναι η αλλαγή από του Ηλεκτρονικούς Προσωπικούς Υπολογιστές στα νέα τεχνολογίας smartphones. Αυτά εμπεριέχουν μέσα την νέα λογική που έχει επικρατήσει, της συλλογικής νοημοσύνης.

Η συλλογική νοημοσύνη είναι η θεωρία, όπου οι πολίτες μπορούν να συνεισφέρουν στην δημιουργία γνώσης και στην επίλυση των προβλημάτων μέσω μιας δικτυωμένης κοινότητας. Οι χρήστες πρέπει για να επιτευχτεί αυτό να, αλληλεπιδρούν συνεχεία μεταξύ τους μέσω της δημιουργίας κοινωνικών ομάδων. Μία άλλη διάσταση στην ωφέλεια αυτής της διαδικασίας, έχει δώσει ο Goldin και άλλοι, όπου μέσω των πλούσιων περιεχομένων και των συνεργατικών περιβαλλόντων τα «...Σύνολα υπολογιστών έχουν βελτιωθεί από σύνολα ανθρώπων καθώς συμβαίνει και το αντίστροφο...».(Goldin et all,2006)

Ένα από τα πρώτα παραδείγματα συλλογικής συνεργασίας είναι και το Wikipedia το οποίο είναι, ένας ιστότοπος όπου εκεί οι χρήστες μπορούν να γράφουν ελευθέρα (με κάποιου είδους πιστοποίηση) και έτσι να την φτάσουν να είναι ένα δυναμικό μέσο το οποίο συνεχώς διαμορφώνεται. Αυτό ίσως να είναι και το κορυφαίο παράδειγμα συνεργασίας. Το Wikipedia έχει αναδεχθεί μπει στην συνείδηση των χρηστών και αυτό την καθιστά μια από τις πιο δημοφιλές. Είναι πλέον, αμέτρητες οι καταχωρήσεις οι οποίες έχουν γίνει σε αυτήν και κάθε μέρα αυξάνονται. Για την Wikipedia γράφτηκε ότι «...το περιεχόμενο της θεωρείται αντίστοιχο με εκείνο των παραδοσιακών εγκυκλοπαιδειών και τα φαινόμενα βανδαλισμού και ανακριβειών του περιεχομένου εξαλείφονται μέσα σε λίγα λεπτά...»(Giles,2005).

Η άθροιση τόσων πολλών καταχωρήσεων έδειξε μεγάλη οφέλη, κάτι αντίστοιχο είχε συμβεί και στο παρελθόν, όπου το 1907 ο Galton έδειξε ότι «...ο μέσος όρος των ανεξάρτητων απόψεων των παρατηρητών υπολόγισαν το βάρος ενός βοδιού σε ένα παζάρι μια επαρχίας καλύτερα από ότι θα μπορούσαν οι ειδικοί...» (Galton,2007).

Για να επιτευχτεί το μέγιστο δυνατό καλύτερο αποτέλεσμα, δεν φτάνει μόνο οι καταχωρήσεις σε αντίστοιχες σελίδες, αν δεν υπάρξει ο συντονισμός από μια ομάδα αυτή η συμμετοχή κινδυνεύει να καταρρεύσει. Ο Kittur το 2007 είχε πει ότι «...οι συνεισφέροντες ενός άρθρου επιδιώκουν να επιτύχουν συναίνεση για μια ποικιλία θεμάτων όπως για

παράδειγμα, τη δομή και την οργάνωση του, τι θα περιέχει το άρθρο και τι όχι γενικότερα πιο θα είναι το στυλ του...». (Kittur et all,2007).

3.4.4. Συνεργατικά Εργαλεία και Εφαρμογές

Ο όρος Web 2.0 υπάρχει διότι υπηρεσίες και εργαλεία του έδωσαν μεγάλη υπεραξία. Οι χρήστες βρήκαν αυτό που χρειαζόντουσαν με μεγάλη ευκολία και αυτό τα έκανε μέσα με μεγάλη αποδοχή και γρήγορη διάδοση. Αυτά τα εργαλεία τροποποίησαν τελείως την σχέση μεταξύ, χρηστή και πλατφόρμας και μετέτρεψαν τον χρηστή από παθητικό σε ενεργητικό. Κάποια από τα νέα εργαλεία δικτύωσης που αναγάγουν τον χρήστη σε ενεργό χρήστη είναι:

- Περιεχομένου (wiki, , YouTube)
- Κοινωνικών ομάδων (Facebook, ,Intagram)
- Φήμης (amazon και άλλα)

Παρακάτω γίνεται μια επισήμανση των σημαντικότερων Web 2.0 εφαρμογών.

Ιστολόγιο (blog)

Ένα ιστολόγιο (blog) μπορεί να είναι και ένα δυναμικό εργαλείο δικτύωσης. Οι χρήστες εκεί μπορούν να έχουν διαφορετικούς ρόλους και εν τέλει μπορούν να γράφουν ή να στέλνουν τις απόψεις τους, τις ιδέες του και τις προτάσεις τους. Σε αυτά ένας χρήστης κάνει την αρχή, ανοίγοντας μία θεματική ενότητα συζήτησης με συγκεκριμένη διάταξη και κανόνες. Εκεί οι χρήστες μπορούν να καταθέτουν τις δικές τους απόψεις και στην συνέχεια να γίνεται αυτό που είπε ο Lindmark το 2009 το ιστολόγιο να μεταμορφωθεί σε ένα «online περιοδικό».(Lindmark,2009)

Οι bloggers ανήκουν σε μια ευρύτερη κοινωνία που συνυπάρχουν εκεί, είναι η δική του κοινωνία η ψηφιακή και την ονομάζουν «blogόσφαιρα». Οι περισσότεροι bloggers έχουν συνδέσει το δικό του ιστολόγιο με άλλα ιστολόγια, τα οποία, μπορούν να είναι είτε ισχυρότερα είτε πιο χαμηλής επισκεψιμότητας. Μέσα από αυτήν την διαδικασία μπορούν να

συνδέονται μεταξύ τους και να δημιουργούν ένα είδος RSS και να σχολιάζουν ο ένας τον άλλον. Συνήθης πρακτική είναι, δεξιά του κάθε ιστοχώρου να υπάρχει μία λίστα με τα άλλα συνεργαζόμενα blog με σκοπό ο ένας να διαφημίζει τον άλλον.

Μέχρι το 2010 τα blogs ήταν ιδιαίτερα δημοφιλή επειδή, ακριβώς έπαιζαν τον ρόλο που ζήτησε η κοινωνικοποίηση εκείνη την εποχή. Όμως με την εξέλιξη της κοινωνικοποίησης ήρθε και η εξέλιξη αυτών των σελίδων. Φαίνεται ότι μετά το 2012 όπου έγινε η ενδυνάμωση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, τα blogs αδυνάτησαν σε σχέση με την δυναμική που είχαν. Αυτό είναι ένα στοιχείο που μας δείχνει πόσο δυναμικό είναι το ιντερνέτ και πόσο γρήγορα εξελίσσεται και ακουμπά συνέχεια στις νέες ανάγκες τις κοινωνίας για επικοινωνία.

Επιπρόσθετες Εφαρμογές (widgets)

Τα widgets είναι, εφαρμοσμένα πάνω στις σελίδες προγράμματα και έχει μια μοναδικότητα σε κάθε σελίδα και από τους χρήστες και από τους διαχειριστές. Μπορεί μέσω αυτών των «προσωπικών εφαρμογών» γίνεται διαμοιρασμός σε όλο το διαδίκτυο. Για να δοθεί ένα παράδειγμα, ένα «Widget Ειδήσεων» μπορεί αν διαμοιράζει για τις Τοπικές Ειδήσεις της ημέρας, με πρόσβαση σε δεδομένα από ένα μείγμα RSS μεταξύ των οποίων και το RSS του εκάστοτε Δήμου. «...Σε περίπτωση που κάποιος θέλει να τοποθετήσει το widget αυτό στο προφίλ του στο Facebook για παράδειγμα, μπορεί να το κάνει απλά με αντιγραφή και επικόλληση του ενσωματωμένου κώδικα (embedded code) της εφαρμογής...» (Gruber,2006).

Ανταλλαγή Ηχητικών αρχείων και video sharing

Η ανταλλαγή ηχητικών αρχείων και αρχείων εικόνα είναι μία νέα τάση στον τομέα των τεχνολογιών. Η δημοτικότητα να αυξάνεται όσο περνάει ο καιρός και όσο γίνονται αντιληπτά από περισσότερες μάζες κόσμου. Η νέα γενιά, είναι περισσότερο εξοικειωμένη με αυτού του είδους την τεχνολογία. Η μετάφραση που δίνουν τα ξενόγλωσσα λεξικά για τον όρο podcasting είναι ως «...την ψηφιακή καταγραφή μιας ραδιοφωνικής εκπομπής ή παρόμοιου προγράμματος, που διατίθεται μέσω Διαδικτύου για κατέβασμα σε μια προσωπική συσκευή αναπαραγωγής ήχου...».(Online Λεξικό)

Όλοι σήμερα, κατέχουν ένα σύγχρονο κινητό τηλέφωνο που συνδέεται με το διαδίκτυο και έχει κάμερα υψηλής ανάλυσης όπως κάμερες υψηλής ανάλυσης έχουν και οι φορητοί Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές. Μέσω αυτών ,που ταυτόχρονα είναι συνδεδεμένοι στο διαδίκτυο οι χρήστες βιντεοσκοπούν και μοιράζουν υλικό και πληροφορίες άμεσα και σε όλο το διαθέσιμο πεδίο. Βέβαια, πριν υπάρξει αυτή η εξατομικευμένη λειτουργία, υπήρχαν και άλλου είδους κανάλια επικοινωνίας που μοίραζαν βίντεο και εικόνες όπως το YouTube και το Vimeo τα οποία ακόμα υπάρχουν και μάλιστα είναι και πολύ δημοφιλή.

Αυτό το βλέπουμε πολύ έντονα να χρησιμοποιείται, κυρίως από του Ευρωβουλευτές της Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Εκεί βλέπουμε πολύ έντονα να δημιουργούνται ειδικά μικρά video μηνύματα για την μετάδοση απόψεων, θέσεων και ανάλυση πολιτικής θέσης. Ένας Έλληνας Ευρωβουλευτής φαίνεται να κάνει ιδιαίτερη χρήση με πολύ καλά αποτελέσματα, ο Γιώργος Κύρτσος κατανοώντας-ως Δημοσιογράφος αυτός-την δυναμική αυτού του εργαλείου.

Ετικέτες και Κατηγοριοποίηση

Οι δυνατότητες που δίνει το tagging είναι επί της ουσίας η πρόσθεση λέξεις-κλειδιών σε κείμενα , έτσι ώστε αναδρομικά να γίνεται αναζήτηση βάση αυτής της λέξης-κλειδιού. Αυτή μπαίνει στο τέλος κάθε κειμένου και στην ουσία κατηγοριοποιεί το κείμενο σε επιμέρους κατηγορίες. Σε καμία περίπτωση το tagging δεν είναι συστημα online αποθήκευσης, αλλά ένα σύστημα αναζήτησης και κατηγοριοποίησης. Ο Gruber το 2006 έδωσε τον εξής ορισμό για το tagging, «...Συστήματα τα οποία χρησιμοποιούν ετικέτες δίνουν την επιλογή στους χρήστες να επεξεργάζονται καταλόγους με σελιδοδείκτες ή αγαπημένα και να τους διαμοιράζουν με άλλους χρήστες του συστήματος...». (Gruber,2006) Η ιστοσελίδα του Facebook είναι ένα κλασσικό παράδειγμα όπου τοποθετούνται κείμενα ή ετικέτες τα οποία πρώτα, έχουν οριστεί ως αγαπημένα.

Συνήθως όταν κάνουμε tag στο facebook, αυτό γίνεται για να επισημανθεί κάποιο πρόσωπο σε μία ή περισσότερες φωτογραφίες και να γίνει αυτόματος διαμοιρασμός στα profile που επισημαίνονται. Επίσης το Instagam, αποτελεί ένα άλλο παράδειγμα, όπου τοποθετούνται φωτογραφίες , οι οποίες πρώτα έχουν οριστεί ως αγαπημένες και ταυτόχρονα, επισημαίνονται επάνω στην εικόνα, τα ονόματα των ατόμων. Τα ονόματα αναφέρονται και

με την μορφή σχολίων κάτω από τις εικόνες. Το «σύννεφο ετικετών» απεικονίζει μία από σειρά ετικέτες ιστοσελίδων ή blog απεικονίσεων ,η οποία αφορά στο κατά πόσο έχει απήχηση στο κοινό, η κάθε ετικέτα.

Κοινωνικά Μέσα Ενημέρωσης και Κοινωνική Δικτύωση

Η κοινωνική δικτύωση είναι αδιαμφισβήτητα μία «νέα Επανάσταση», η οποία έχει επέλθει στον χώρο του διαδικτύου. Η δημιουργία των σχέσεων και των αλληλεπιδράσεων με άμεσο χαρακτήρα είναι πλέον εφικτή λόγω των νέων εργαλείων δικτύωσης και μπορεί να αποτελέσει συμπληρωματικά ως μια νέα κοινωνία των ανθρώπων. Οι πολίτες γίνονται από μόνο δέκτες και πομποί πληροφοριών , συμμετέχοντας στο δίκτυο, ενώ διευρύνουν την ενημέρωση και την πληροφόρησή τους, μέσω της online συζήτησης και γενικότερα της συμμετοχής τους σε κοινές δράσεις δικτύωσης. Μέσα σε αυτήν την διαδικασία οι πολίτες γίνονται πιο ενημερωμένοι και πιο έμπειροι.

Οι δυνατότητες που έχουν οι πολίτες χρησιμοποιώντας τα social media είναι πολυάριθμες, εκεί μπορούν να δικτυώνονται σε διάφορες ομάδες με όμοια ενδιαφέροντα, να συμμετέχουν σε συζητήσεις που τους αφορούν και βέβαια να ενημερώνονται μέσα από κοινοποιήσεις των δημοσιογραφικών portals. Αυτό είναι ένα από τα βασικά αίτια που τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν επικεντρώσει τόση δημοσιότητα και τόσους χρήστες ανά τον κόσμο.

Η ορολογία που έχει επικρατήσει ως social media, αποκτά μια επικουρικότητα σε αυτό που ονομάζεται γενικώς δικτύωση. Σε αυτό βοήθησε, η εξάπλωση σε όλα τα κοινωνικά στρώματα, του διαδικτύου. Ο επιτελικός ορισμός που έχουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης καθοδηγεί τις δραστηριότητες σε επίπεδο τεχνολογίας και κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Τίποτα πλέον δεν γίνεται πέρα και έξω από τον κόσμο των social media, η ανταλλαγή κάθε μορφή αλληλεπίδρασης γίνεται μέσα από αυτά. Με βεβαιότητα μπορούμε να πούμε ότι τα social media έχουν επικρατήσει σε μονοπωλιακές λογικές, είναι στην κορυφή των ατομικών ενδιαφερόντων.

Οι επιλογές που δίνει το Web 2.0, «...έχουν προσελκύσει ακόμη και το ενδιαφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία έχει δείξει μεγάλη προσοχή όπως φαίνεται και στην

περίπτωση του ιδρύματος EIF, που κάλεσε εξειδικευμένο ομιλητή σε ημερίδα προκειμένου να ενημερωθεί. Σαν αναγνώριση των δυνατοτήτων και της δημοτικότητας των εφαρμογών Web 2.0, η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιούργησε μέσα στο YouTube...» (Cheng Xu et al, 2007) το EUtube. Στο EUtube υπάρχουν οι διάφορες δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπάρχουν συνεντεύξεις πολιτικών στελεχών της Ευρωβουλής, αλλά και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Είναι μια ενδιαφέρουσα εργασία που δίνει σήματα εξωστρέφειας από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στην Κοινωνική Δικτύωση λαμβάνει χώρα η σημαντικότερη μορφή ενημέρωσης. Από τον πολίτη για τον πολίτη. Μέσω αυτών, οι αποστάσεις και ο χρόνος γνωστοποίησης της είδησης, είναι μηδενικές. Με αυτόν τον τρόπο την άμεση γνωστοποίησης ξεπέρασαν τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης, εκεί ψηφιοποιείται ένα ολόκληρο τμήμα της κοινωνίας. Το μέγεθος αυτής της κοινωνίας αποκαλύπτεται από τα νούμερα των χρηστών, ενός κομματιού μόνο—αλλά του πιο ισχυρού, του facebook. Το πλέον διαδεδομένο μέσο κοινωνικής Δικτύωσης στην κοινωνία με πάνω από 2 δις χρήστες ανά τον κόσμο, το Facebook είναι η ναυαρχίδα των social media. Θα λέγαμε, ότι κατέχει το μεγαλύτερο κομμάτι της «αγοράς» με τους χρήστες του να περιηγούνται κατά μέσο όρο πάνω από μία ώρα στο περιεχόμενο του. Επικράτησε άνετα έναντι του Myspace καθώς ξεκίνησαν από την ίδια αφετηρία άλλα η χρήση του κόσμου καθιέρωσε το facebook μοναδική πηγή δικτύωσης.

Προφανώς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δεν είναι μόνο το facebook. Υπάρχουν και άλλοι διαδικτυακοί ιστότοποι, με μικρότερη επισκεψιμότητα όπως είναι το Twitter (στην Αμερική έχει πιστούς χρήστες) , το Friendster και το Instagram το οποίο τελευταία εξαγοράστηκε από την κολοσσό εταιρία facebook. Αυτές οι σελίδες δεν έχουν καταφέρει να αποκτήσουν το κοινό του facebook, διότι από μόνα τους, έχουν ορισμένες από τις επιμέρους λειτουργίες του facebook. Τελικά τα social media είναι στην επικαιρότητα διότι κατάφεραν να αστικοποιήσουν, την στιγμιαία συναισθηματική κατάσταση του ατόμου.

3.5. Παραδείγματα Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας

Η επικοινωνία της κεντρικής Διοίκησης και των πολιτών, επιτυγχάνονται με την χρήση των online συστημάτων. Στον οδηγό Καλών Πρακτικών Ηλεκτρονικής Συμμετοχής γίνεται αναφορά για τα πέντε βασικά βήματα για την οργάνωση της Ηλεκτρονικής

Συμμετοχής. Έχει επικρατήσει ότι η Ηλεκτρονική Δημοκρατία έχει ως κάτοπτρο την Δημοκρατία, με τις παραδοσιακές μεθόδους λειτουργίας αν και στην Ηλεκτρονική Δημοκρατία υπάρχουν τα σύγχρονα κανάλια επικοινωνίας που βοηθούν, στην οργάνωση των Δημοκρατικών Θεσμών και διαδικασιών.

Στον οδηγό Καλών Πρακτικών Ηλεκτρονικής Συμμετοχής γίνεται η περιγραφή των πέντε βημάτων για την συμμετοχή και αναλύονται παρακάτω με την σχετική ανάλυση:

3.5.1. Βήματα Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας

3.5.1.1. Υπόβαθρο-Προσδοκίες

«...Η Συμμετοχή των πολιτών δεν πρέπει να περιορίζεται σε περιπτώσεις και θέματα τα οποία προσδιορίζονται από το Νόμο ή το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Η Συμμετοχή των πολιτών πρέπει να ενισχύεται σε όλα τα θέματα Δημοσίου Ενδιαφέροντος. Είναι σημαντικό να εμπλέκονται οι πολίτες στις διαδικασίες της πόλης όπως ο αστικός σχεδιασμός του κέντρου της πόλης ή η κατασκευή ενός μεγάλου έργου (π.χ. Μίας γέφυρας). Ακόμα και για θέματα χαμηλής ιεράρχησης για τους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης η συμμετοχή των πολιτών είναι σημαντική. Τα θέματα αυτά μπορεί να αποτελέσουν ένα καλό σημείο έναρξης της εκμάθησης της διαδικασίας κοινής συμμετοχής της τοπικής αυτοδιοίκησης και των πολιτών και της απόκτησης εμπειριών συμμετοχή...»(Οδηγός Καλών Πρακτικών Ηλεκτρονικής Συμμετοχής,2012)

3.5.1.2. Σχεδίαση

«...Πριν ξεκινήσει μία διαδικασία Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας, είναι σημαντικό σε κάθε φάση οι συμμετέχοντες να έχουν αρκετό χρόνο να εξοικειωθούν με το θέμα και τις σχετικές πληροφορίες (συμπεριλαμβανομένων και των πιθανών εναλλακτικών λύσεων). Ο σκοπός της συμμετοχής πρέπει να παρουσιάζεται με απλούς και καθαρούς όρους.

Το πρόγραμμα και τα επιθυμητά αποτελέσματα κάθε φάσης πρέπει επίσης να κοινοποιούνται. Από την αρχή, είναι σημαντικό να υπάρχουν συγκεκριμένοι κανόνες σχετικά με το πότε και από ποια κανάλια οι πολίτες θα εμπλακούν σε μία συμμετοχική διαδικασία, ποιος και πως θα συλλέξει και θα κοινοποιήσει τις απόψεις των συμμετεχόντων, ποιες

εναλλακτικές θα υπάρχουν στη συνέχεια στη λήψη αποφάσεων κλπ...» (Οδηγός Καλών Πρακτικών Ηλεκτρονικής Συμμετοχής,2012)

3.5.1.3. Δράση

«...Οι διοργανωτές μίας συμμετοχικής διαδικασίας πρέπει πρώτα από όλα να καταγράψουν τους παράγοντες που πιθανόν να αλλάξουν και τους παράγοντες που θα διατηρηθούν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, έτσι ώστε ο χρόνος να μη δαπανηθεί στην επίλυση άσχετων προβλημάτων. Είναι σημαντικό, και άλλα στελέχη του οργανισμού να είναι ενήμερα σε συνεχή βάση για την Ηλεκτρονική Συμμετοχική διαδικασία. Είναι χρήσιμο να σχεδιάζεται ένα κατάλληλο περιβάλλον συμμετοχής (στο διαδίκτυο, στα κοινωνικά δίκτυα), όπου η συνολική διαδικασία να μπορεί να παρακολουθείται. Η κατανόηση της συμμετοχικής διαδικασίας, μπορεί να ενισχυθεί με τη χρήση γραφικών, τα οποία θα αναπαριστούν κάθε φάση, τις διαδικασίες που έχουν ολοκληρωθεί και αυτές που απομένουν επιλογές...». (Οδηγός Καλών Πρακτικών Ηλεκτρονικής Συμμετοχής,2012)

3.5.1.4. Επικοινωνία

«...Είναι καλή πρακτική, να δοκιμάζονται τα μηνύματα σε διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες, ώστε να ελεγχθεί αν είναι ξεκάθαρο το γεγονός ότι καλούμε τους πολίτες να διαβάσουν, ακούσουν και πιθανά να αλλάξουν τις απόψεις τους. Πρέπει να σημειωθεί, ότι είναι σημαντικό η αρχική πληροφορία που θα παρασχεθεί στα ΜΜΕ να είναι από το φορέα που διοργανώνει τη συμμετοχική διαδικασία, ακόμα και αν το περιεχόμενο του μηνύματος δεν είναι απόλυτα αρεστό σε αυτόν. Δεν είναι όλοι οι πολίτες δικτυωμένοι στα κοινωνικά δίκτυα και κατά συνέπεια είναι σημαντικό για τους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης να επικοινωνούν και μέσω των τοπικών ΜΜΕ με τους πολίτες...». (Οδηγός Καλών Πρακτικών Ηλεκτρονικής Συμμετοχής.2012)

3.5.1.5. Απόφαση-Αξιολόγηση-Ανατροφοδότηση

«...Όταν λαμβάνεται η τελική απόφαση και έχουν καταγραφεί διαφορετικές απόψεις, λύσεις και σχέδια είναι σημαντικό να συζητηθεί για μία ακόμα φορά ο αντίκτυπος κάθε απόφασης για διαφορετικές ομάδες. Οι συμμετέχοντες πρέπει να ενημερωθούν για την

τελική απόφαση και τους λόγους που πάρθηκε, και ο οργανισμός πρέπει να είναι έτοιμος να εξηγήσει με λεπτομέρεια γιατί όλες οι διαφορετικές απόψεις ή προτάσεις δεν μπορούσαν να ακολουθηθούν. Ο οργανισμός πρέπει να είναι προετοιμασμένος να επικοινωνεί κατά τη διάρκεια μίας ορισμένης περιόδου με τους πολίτες που έχουν διαφορετικές απόψεις. Η συμμετοχική διαδικασία πρέπει να έχει αποτέλεσμα. Είναι σημαντικό καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας να συγκεντρωνόμαστε στον κύριο αρχικό στόχο...». (Οδηγός Καλών Πρακτικών Ηλεκτρονικής Συμμετοχής.2012)

3.5.2. Παραδείγματα που εφαρμόζουν τα βήματα κατά κανόνα

Σε **Ελληνικό** επίπεδο, αλλά και σε Ευρωπαϊκό έχουν καταγραφεί καλές πρακτικές Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας με συγκεκριμένα αποτελέσματα για την κοινωνία. Ο Δήμος Κοζάνης έχει εφαρμόσει ένα πλέγμα λειτουργιών στοιχιζόμενες με Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες που βοηθούν τον Πολίτη να αποφασίζει, να συμμετέχει και εν τέλει να αφιερώνει περισσότερο χρόνο στα κοινά. Το καινοτόμο εγχείρημα της Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας στον Δήμο Κοζάνης δίνει την επιλογή στους Δημοτικούς Άρχοντες, να έχουν ένας συνεχόμενος κανάλι επικοινωνίας με τους πολίτες με σκοπό να υπάρχει μία συστηματική αλληλεπίδραση. Μέσω αυτής, μπορεί να υλοποιηθεί και να δημιουργηθεί κουλτούρα διαβούλευσης με στόχο να υπάρξει «ένα πεδίο κουβέντας» που θα καταλήγει , στο να συναποφασίζουν τον στρατηγικό σχεδιασμό της πόλης, οι πολίτες μαζί με την εκάστοτε Διοίκηση.

Για αυτόν τον λόγο δημιουργήθηκε το κατάλληλο πληροφοριακό σύστημα, για να υποστηρίξει αυτή την πρωτοβουλία. Το πληροφοριακό σύστημα εμπεριέχει όλο τα εργαλεία, που είτε από μόνα τους είτε σε συνδυασμό με άλλα εργαλεία, είναι ικανά να εκπληρώσουν τους στόχους και τους σκοπούς της Διοίκησης. Η πρωτοτυπία που έχουν τα συστήματα του Δήμου Κοζάνης δεν είναι κάτι άλλο, από την εφαρμογή πετυχημένο μοντέλων και προτύπων από το εξωτερικό. Έτσι σε μία περιήγηση που κάναμε στο portal του Δήμου Κοζάνης ,είδαμε ότι το σύστημα που «...έχουν:

- **Παρέχει ένα κανάλι ενημέρωσης και πληροφόρησης** προς τους πολίτες το οποίο περιλαμβάνει όλες τις αποφάσεις της διοίκησης σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο που αφορούν ή/και επηρεάζουν τη ζωή της τοπικής κοινωνίας καθώς και ειδήσεις και νέα που ενισχύουν τη γνώση και την παιδεία των πολιτών και που προάγουν την

εμβάθυνση της σκέψης και του προβληματισμού σε σχέση με τη συμμετοχή τους στη διαμόρφωση πολιτικής.

- **Προκαλεί το διάλογο και την διαβούλευση μέσα από την ενημέρωση.** Η είδηση, το πρόβλημα, η απόφαση και ο πολιτικός σχεδιασμός γίνεται θέμα διαλόγου και αντικείμενο διαβούλευσης με τους πολίτες. Ο πολίτης ενημερώνεται, ενισχύει τη γνώση του και παίρνει θέση μέσα από μια διαδικασία ωρίμανσης και εμβάθυνσης στη γνώση του θέματος που τον απασχολεί.
- **Προκαλεί την επώνυμη και υπεύθυνη συμμετοχή.** Οι πολίτες συμμετέχουν επειδή το επιθυμούν και συμμετέχουν επώνυμα. Η επώνυμη συμμετοχή ενισχύει τη δημοκρατία και αναδεικνύει την προσωπικότητα του καθενός.
- **Παρέχει το δικαίωμα του ψηφίζουν και της συγκέντρωσης υπογραφών** για κρίσιμες αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν και για θέματα που απασχολούν την τοπική κοινωνία.
- **Παρέχει ένα εύχρηστο και φιλικό περιβάλλον επικοινωνίας στον πολίτη,** που διαθέτει πολλά από τα χαρακτηριστικά των διαδεδομένων ηλεκτρονικών συστημάτων κοινωνικής δικτύωσης του διαδικτύου. Ο κάθε πολίτης – χρήστης του συστήματος έχει το δικό του προσωπικό χώρο στο σύστημα που οργανώνει και προβάλλει σε αυτόν και σε όποιον άλλον ο ίδιος θέλει την προσωπική παρακαταθήκη των πολιτικών του ενεργειών και παρεμβάσεων...». (Δήμος Κοζάνης, 2017)

Σε **Ευρωπαϊκό** επίπεδο έχουν εντοπιστεί σημαντικά ηλεκτρονικά συστήματα που προάγουν την Δημοκρατία. Κάποια από αυτά έχουν γίνει οδηγοί για πολλές Πόλεις, που θέλουν να είναι εναρμονισμένοι με τα πιο σύγχρονα συστήματα. Θα αναφέρουμε μόνο δύο, ανάμεσα σε πολλά, παραδείγματα καλών πρακτικών Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας. Αυτά είναι:

- www.european-e-participation.eu

Ο βασικός σκοπός του European eParticipation είναι, να προσδιορίσει τους απαραίτητους ρόλους Ηλεκτρονικής Συμμετοχής σε επίπεδο κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Λειτουργεί ως, αφετηρία και ορόσημο για την Ηλεκτρονική Συμμετοχή στα Κράτη-Μέλη, καθώς ένας από τους κυρίαρχους ρόλους που έχει είναι να προσδιορίσει το λειτουργικό πλαίσιο για να γίνει η μετάδοση της Ηλεκτρονικής Συμμετοχής μέσα από την επίδειξη καλών Πρακτικών στα Κράτη Μέλη.

- www.e-participation.net

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα είχε σκοπό όταν δημιουργήθηκε να συγκεντρώσει σύντομα περιγραφές των ερευνητικών προγραμμάτων, που έχουν ως θεματολογία της Ηλεκτρονικής Συμμετοχή σε ευρωπαϊκό επίπεδο κυρίως. Με αυτό τον τρόπο αυτό που επιχειρήθηκε ήταν, να δημιουργηθεί ένα Ευρωπαϊκό Δημόσιο Φόρουμ καλών πρακτικών με σκοπό τα Κράτη-Μέλη, που για αυτά θα σχεδιάστηκε να λειτουργεί, να έχουν μια online βιβλιοθήκη μεταρρυθμίσεων που θα είχαν εφαρμογή στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

4. Ηλεκτρονική Δημοκρατία και Κοινωνικά Μέσα Δικτύωσης

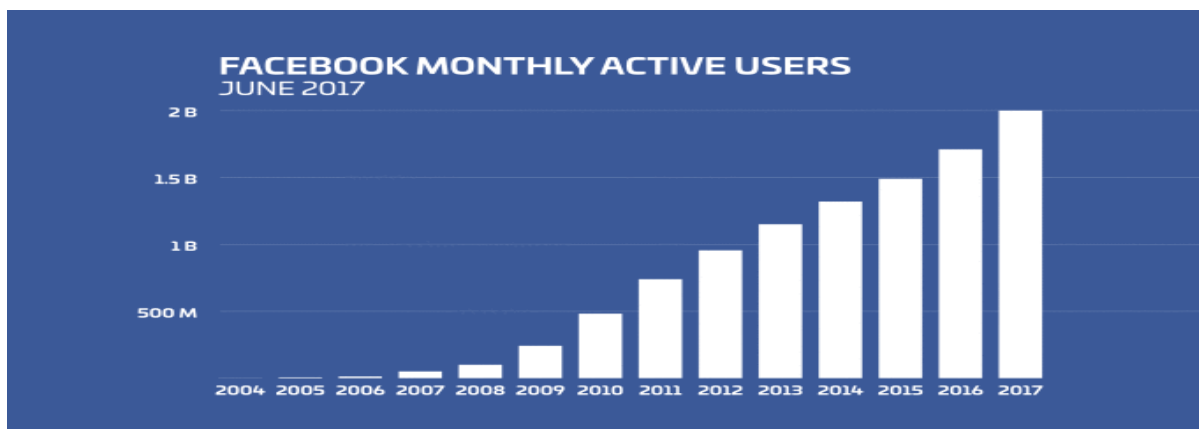
Τα κοινωνικά μέσα ενημέρωσης στην κεντρική Διοίκηση και στις υποδιαιρέσεις της, είναι μια από τις σημαντικότερες τάσεις στην έρευνα και την πρακτική ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-government) παγκοσμίως. Τελευταία, αρκετοί ερευνητές αντιμετώπισαν τις δυνατότητες των κοινωνικών μέσων ενημέρωσης για την καινοτομία των οργανισμών του δημόσιου τομέα. Οι περισσότερες από αυτές τις συνεισφορές έχουν επικεντρωθεί στις τεχνικές διαστάσεις των κοινωνικών μέσων μαζικής ενημέρωσης, ενώ άλλες πτυχές δεν έχουν τύχει της την ίδια προσοχής. Οι επόμενοι παράγραφοι θα προσπαθήσουν να αναπτύξουν κάποιες διαστάσεις των κοινωνικών μέσων στην τοπική διακυβέρνηση. Θα προσπαθήσουμε να γίνει φανερό ότι αυτές οι διαστάσεις μπορούν να ενισχύσουν στην καλύτερη κατανόηση της χρήσης των κοινωνικών μέσων δικτύωσης σε τοπικές κυβερνητικές αποφάσεις .

Οι υπηρεσίες κοινωνικών μέσων, όπως το Facebook που με αυτό θα ασχοληθούμε περισσότερο, το Twitter, το LinkedIn, το Youtube παρέχουν μια πλατφόρμα για τη δημιουργία online επικοινωνίας για τη σύνδεση ατόμων και την ανταλλαγή πληροφοριών. Οι χρήστες μπορούν να συμμετάσχουν , να δημιουργήσουν μια σελίδα ή να δημιουργήσουν μια ομάδα. Οι εφαρμογές κοινωνικών μέσων βασίζονται σε τεχνολογίες Web 2.0 που βασίζονται στο Διαδίκτυο και έχουν σχεδιαστεί για να προωθήσουν την παραγωγή περιεχομένου από τους χρήστες και να διευκολύνουν την ανταλλαγή και διάδοση πληροφοριών μέσω της κοινωνικής σύνδεσης και των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των ανθρώπων (O'Reilly, 2007)

4.1. Η Δυναμική των Κοινωνικών μέσων Δικτύωσης

Είναι γεγονός ότι έχουμε διέρθει στην εποχή «νέου κόσμου», όπου τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αθροίζουν περίπου πάνω από τα 2 δισεκατομμύρια χρήστες διεθνώς. Η ταχεία ανάπτυξη και αύξηση της αναγνωσιμότητας των μέσων κοινωνικής δικτύωσης αναγκάζει τις τοπικές Διοικήσεις να υιοθετήσουν την εφαρμογή τους ως εργαλείο για να επικοινωνήσουν τις πολιτικές θέσεις τους και απόψεις τους.

Το παράδειγμα του facebook για τους online χρήστες που έχει ενεργούς, μας δείχνει ότι τα νούμερα είναι τρομακτικά και πιο συγκεκριμένα, τρομακτικός είναι και ο ρυθμός με τον οποίο οι χρήστες αυξάνονται ανά έτος. Παρακάτω το facebook σε πίνακα μας δείχνει τον ρυθμό αύξησης χρηστών:

Πηγή: facebook 2018

Οι προβλέψεις από μελέτες που έχουν γίνει, είναι ότι το 2021 οι ενεργοί χρήστες του facebook θα είναι άνω των 3 δισεκατομμυρίων ατομικών μοναδιαίων λογαριασμών. Για να καταλάβει κάποιος το μέγεθος της επιρροής ενός και μόνο συστήματος, αν το facebook ήταν οργανωμένη Χώρα θα ήταν, η μεγαλύτερη και ισχυρότερη οντότητα κράτους στον κόσμο. Υπάρχει ευθεία αντιστοίχιση και με τα ελληνικά δεδομένα, ως προς τους ενεργούς χρήστες, και αν συνδυάσουμε την αύξηση των ετήσιων πωλήσεων σε smart phones (Καθημερινή, 2014) γίνεται εύκολα αντιληπτό το μέγεθος επιρροής αυτών των συστημάτων και τις μελλοντικές τους ισχυροποιήσεις.

4.2. Η Θεωρία της Διαδικτυακής Επικοινωνίας και η Θεωρία των Πόρων Κινητοποίησης

Σε αυτή την ενότητα, εξετάζουμε τα κοινωνικά μέσα δικτύωσης, ως κινητήριες δυνάμεις για τη μετατροπή πολιτών μέσω των κυβερνητικών μοντέλων σε ενεργούς «σχεδιαστές» της σύγχρονης πραγματικότητας. Οι διαδικασίες με τις οποίες οι κυβερνήσεις, οι πολίτες και τα μοντέλα δεδομένων αλληλεπιδρούν μέσω των social media αρχίζουν να αποκτούν ρίζες στην Κοινωνία.

Σύμφωνα με τους Kaplan & Haenlein (2009) τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι «...μια ομάδα εφαρμογών διαδικτύου που βασίζονται στο ιδεολογικό και τεχνολογικό υπόβαθρο του Web 2.0 και επιτρέπουν την δημιουργία και ανταλλαγή περιεχομένου που έχει δημιουργηθεί από τον χρήστη (user-generated...)». Για μερικούς «...τα social media περιγράφονται ως τις online τεχνολογίες και πρακτικές που χρησιμοποιούν οι άνθρωποι για να μοιραστούν γνώμες, εμπειρίες και προοπτικές με άλλους ανθρώπους...» (Howard, 2011) Εδώ μπορούμε να υποθέσουμε ότι η δικτύωση μπορεί να είναι η χρήση τεχνολογιών του που πρόσφατα εντάχθηκαν και οι τεχνολογίες των κινητών τηλεφώνων, που μετασχηματίζουν την ηλεκτρονική επαφή σε ένα Δημοκρατικό διάλογο.

Οι Eltantawy & Wiest (2011) διατύπωσαν κάτι συγκεκριμένο για δικτυακές κινητοποιήσεις. Η προσέγγιση εστιάζει στην θεωρία μας και στηρίζεται στην λογική πως τα πάντα που έχουν να κάνουν με το διαδίκτυο - ο κάθε διαθέσιμος πόρος, καθορίζουν αποφασιστικά την πορεία των κοινωνικών κινημάτων. Η «...διαφορά της από τις

προγενέστερες όμοιες θεωρίες είναι, ότι ήταν η πρώτη θεωρία που ανέδειξε την σημασία των διαμορφωτών γνώμης...» (Eltantawy & Wiest, 2011).

4.3. Κοινωνικά μέσα, πρόσβαση στην Πληροφορία, επιρροή στους θεσμούς λήψης απόφασης, ενεργός συμμετοχή

Η προώθηση των κοινωνικών μέσων δικτύωσης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει σκοπό να βελτιώσει τις αλληλεπιδράσεις σε πραγματικό χρόνο με τους πολίτες, να αλλάξει τη συμπεριφορά και τις πρακτικές των κυβερνήσεων στην ανταλλαγή πληροφοριών και την παροχή υπηρεσιών, να αλλάξει τα πρότυπα λήψης αποφάσεων στην κυβέρνηση, από τους πολίτες. Ωστόσο, η ενισχυμένη συμβολή μέσω της συμμετοχής των πολιτών δημιουργεί διάφορες προκλήσεις σε αυτή τη νέα μορφή διακυβέρνησης. Τα οφέλη δεν είναι εύκολο να μετρηθούν και είναι δύσκολο να διαπιστωθεί εάν τα κοινωνικά μέσα που εφαρμόστηκαν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ήταν αποτελεσματικά.

Επομένως, πρέπει να αντιμετωπιστούν ζητήματα όπως είναι τα παρακάτω για να μετρηθεί η επιτυχία του νέου κυβερνητικού μοντέλου βασισμένου σε κοινωνικά μέσα:

- Διαθέτει η Τοπική Αυτοδιοίκηση το κανονιστικό και πολιτικό πλαίσιο για τη διαχείριση των κοινωνικών μέσων και άλλων αναδυόμενων τεχνολογιών;
- Πώς αντιμετωπίζει η Τοπική Αυτοδιοίκηση το φαινόμενο της πληροφορίας που προκαλείται από τη συμμετοχή των πολιτών με βάση τα κοινωνικά μέσα;
- Πώς μπορεί μια Αυτοδιοικητική διαδικασία να χρησιμοποιήσει αυτές τις πληροφορίες κατά τρόπο ουσιαστικό για την ενίσχυση των δυνατοτήτων λήψης αποφάσεων;

Η ενεργός συμμετοχή στην περίπτωση των social media γίνεται με την μέθοδο του Πληθοπορισμού. «...Ο πληθοπορισμός είναι μία μορφή συλλογικής διαδικτυακής δραστηριότητας στην οποία ένα άτομο, ένα ίδρυμα, ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός ή μία εταιρεία προτείνει σε μία ομάδα ατόμων με ποίκιλτες γνώσεις, ετερογένεια και

αριθμό, μέσω μίας ανοιχτής πρόσκλησης, να αναλάβουν εθελοντικά μια εργασία. Η ανάληψη της εργασίας, η οποία ποικίλλει σε πολυπλοκότητα και στο βαθμό στον οποίο είναι χωρισμένη και στην οποία το πλήθος πρέπει να συμμετάσχει με προσωπική εργασία, χρήματα, γνώση, εμπειρία, περιλαμβάνει πάντοτε αμοιβαίο όφελος και για τις δύο πλευρές.

Οι χρήστες λαμβάνουν την ικανοποίηση κάποιας ανάγκης τους, είτε αυτή είναι οικονομική, είτε κοινωνική αναγνώριση, προσωπική ικανοποίηση, ανάπτυξη ατομικών ικανοτήτων σε κάποιο τομέα, ενώ ο εκκινητής της πρωτοβουλίας (πληθοποριστής) αποκτά και χρησιμοποιεί προς όφελός του, αυτά που έχει συνεισφέρει ο χρήστης στο εγχείρημα, τα οποία εξαρτώνται από τη δραστηριότητα που έχει αναλάβει ο χρήστης...».(Estellés et all,2012)

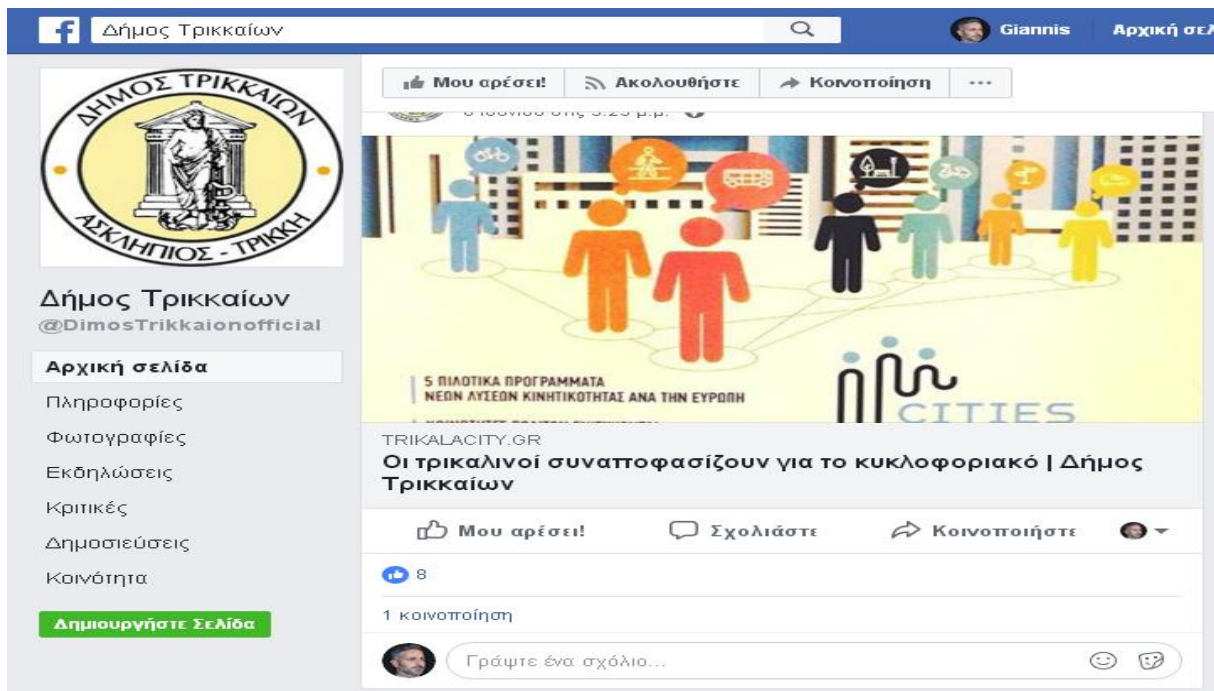
4.4. Παραδείγματα χρήσης των Κοινωνικών Μέσων από τις Τοπικές Διοικήσεις

Ο Δήμος Τρικκαίων είναι ίσως το πιο σαφές παράδειγμα καλής πρακτικής ηλεκτρονικών υπηρεσιών στην Ελλάδα και χρήσης των social media. Η Πόλη των Τρικάλων είναι πρωτοπόρος σε ζητήματα Τεχνολογίας και εκπροσωπεί την Χώρα σε διεθνή forum και διαγωνισμούς με κάθε αξίωση. Τα τελευταία χρόνια έχει βρεθεί στις παγκόσμιες λίστες, βραβευμένη ως «Εξυπνη Πόλη». Πέρα από το δωρεάν wifi, που σαν πρώτη πόλη εισήγαγε στον Δημόσιο Διάλογο της Χώρας έφερε και το εργαλείο e-dialogos που αποτελεί την επιτομή συμμετοχικής δημοκρατίας και ηλεκτρονικής διαβούλευσης στο δήμο, συμπεριλαμβάνοντας εφαρμογές όπως ηλεκτρονικές δημοσκοπήσεις και ψηφοφορίες, αιτήματα πολιτών τα οποία πλέον προωθούνται μέσα από κάθε διαθέσιμο πόρο συμπεριλαμβανομένου και των social media και ειδικότερα από το facebook.

Οι ως άνω δράσεις αναπτύχθηκαν κατά βάση μέσω της αναπτυξιακής εταιρείας του δήμου e-trikala και χάρη σε συνεργασία αρχικά με την Κοινωνία της Πληροφορίας (π.χ. για έργα τηλεπρόνοιας) και εν συνεχεία μέσω αξιοποίησης πληθώρας ευρωπαϊκών προγραμμάτων.(Δήμος Τρικκαίων,2017)

Ο Δήμος Τρικκαίων χρησιμοποιεί και τα social media με κατά κύριο λόγο το facebook με το όποιο είναι από τα πιο δημοφιλή καθώς έχει πάνω από 1.800 followers. Στο

παρακάτω σχήμα θα δούμε την προσπάθεια του Δήμου να επικοινωνήσει μια δράση και να εμπλέξει τους Πολίτες σε έναν Διαρκή διάλογο.

Πηγή: Σελίδα Δήμου Τρικκαίων στο facebook 2018

Σε ένα διαφορετικό παράδειγμα θα δούμε μια κακή χρήση των social media και συγκεκριμένα στο facebook και συγκεκριμένα από τον Δήμο Ελληνικού-Αργυρούπολης. Η χρήση των social media εκεί φαίνεται να έχει σκοπό την έμμεση διαφήμιση του Δημάρχου και την μονόπλευρη ενημέρωση από μέρους του. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές της χρήσης των social media από Κρατικούς Φορείς και του αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ του Δημοτικού Συμβουλίου.

Φαίνεται να γίνεται χρήση της ιδιότητας του Θεσμού με έμμεση προβολή του Πρόσωπου του Δημάρχου. Αυτή η λειτουργία είναι αντίθετη σε κάθε κανόνα δεοντολογίας. Παρακάτω βλέπουμε ένα κλασικό παράδειγμα έμμεσης προβολής:

Δήμος Ελληνικού Αργυρούπολης - Municipality of Hellinikon Argyroupolis

Δήμος Ελληνικού Αργυρούπολης - Municipality of Hellinikon Argyroupolis @DimosEllArg

Αρχική σελίδα

Πληροφορίες

Φωτογραφίες

Εκδηλώσεις

Βίντεο

Δημοσιεύσεις

Σημειώσεις

Κοινότητα

Κριτικές

Δημιουργήστε Σελίδα

Μου αρέσει!

Ακολουθήστε

Προτείνετε

Ο χρήστης **Δήμος Ελληνικού Αργυρούπολης - Municipality of Hellinikon Argyroupolis** κοινοποίησε μια δημοσίευση. 11 Ιουνίου στις 3:14 μ.μ.

Γιάννης Κωνσταντίνος Δήμαρχος Ελληνικού Αργυρούπολης
11 Ιουνίου στις 12:21 μ.μ.

Μου αρέσει η Σελίδα!

Αναβάθμιση του γηπέδου 5x5 στην Εθναρχου Μακαρίου!
Με την τοποθέτηση νέου χλοοτάπητα Fifa στο γήπεδο 5x5 ποδοσφαίρου στην Εθναρχου Μακαρίου προχωράμε στην ουσιαστική αναβάθμιση του αφού απο την πρώτη μέρα που το φτιάξαμε συγκεντρώνει δεκάδες παιδιά που απολαμβάνουν το παιχνίδι τους.
Υποσχεθήκαμε γήπεδα ποδοσφαίρου για τα παιδιά σε όλες τις γειτονίες και η υπόσχεση γίνεται πράξη!

Μου αρέσει!

Σχολιάστε

Κοινοποιήστε

Πηγή: Σελίδα του Δήμου Ελληνικού-Αργυρούπολης στο Facebook, 2018

5. Η χρήση των Κοινωνικών Μέσων Δικτύωσης για την ενίσχυση της Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας-Το παράδειγμα του Δήμου Καλλιθέας

5.1. Θεωρητικό Υπόβαθρο

Η εμπλοκή του πολίτη στον δημόσιο διάλογο με τα κοινωνικά μέσα δημιουργεί πολλά δεδομένα, που συχνά χαρακτηρίζονται ως "μεγάλα κοινωνικά δεδομένα". Είναι κείμενα καθώς και πολυμέσα, συμπεριλαμβανομένων εικόνων, ήχου και βίντεο. Τα δεδομένα φορτώνονται με στιγμιαίες και υποκειμενικές δηλώσεις, που συχνά ονομάζονται δεδομένα

"συναισθήματος".(Janowski T. & Janssen M., 2018) Τα προβλήματα και οι προκλήσεις που συνδέονται με τα λεγόμενα μεγάλα δεδομένα, δηλαδή ο όγκος, η ταχύτητα και οι ποικιλίες είναι εγγενείς στα δεδομένα των κοινωνικών μέσων δικτύωσης. Η δυνατότητα να υπάρχει αποτελεσματική ανάλυση όλων αυτών των δεδομένων θα βοηθήσει την εκάστοτε Τοπική Αυτοδιοίκηση να κατανοήσει το εκλογικό τους σώμα ώστε να σχεδιάσει αποτελεσματικές πολιτικές για να επιταχυνθεί η πραγματική δημοκρατία που είναι και το ζητούμενο σε αυτές τις διαδικασίες.

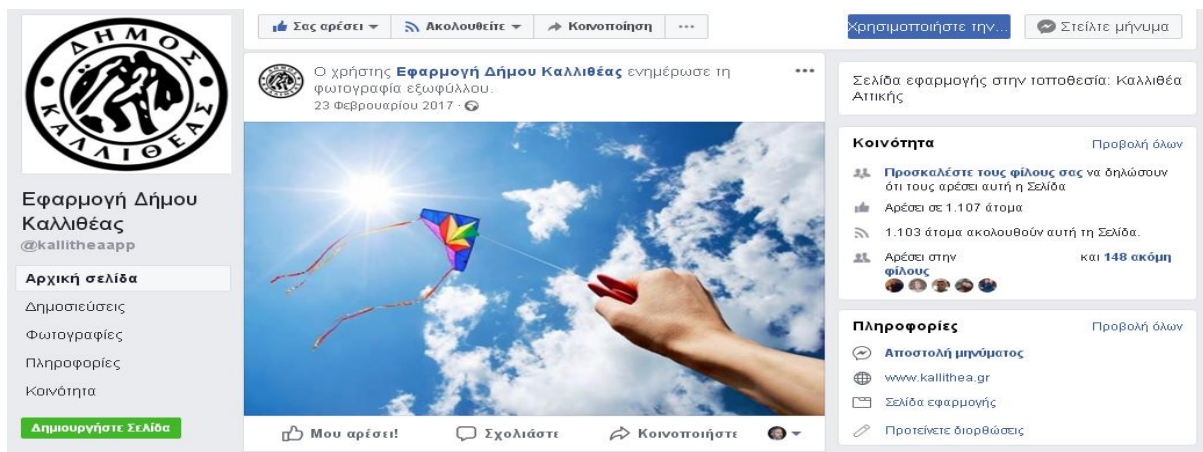
Επιπλέον, προκειμένου να επιτευχθούν αληθινά μοντέλα συνεργατικής λήψης αποφάσεων με τους πολίτες, τα δεδομένα που συλλέγονται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να είναι άμεσα διαθέσιμα και να ενσωματώνονται στα διάφορα κοινωνικά μέσα ενημέρωσης για να ενδυναμώσουν τους πολίτες να κατανοήσουν τη μεγάλη εικόνα των κυβερνητικών ενεργειών και των δράσεων των πολιτών και του λόγου για πιο ουσιαστική δέσμευση .

Οι αναλύσεις δεδομένων και οι απεικονίσεις αποτελούν σημαντικές πτυχές της κατανόησης των δεδομένων των κοινωνικών μέσων. Οι απεικονίσεις δεδομένων πρέπει να στοχεύουν στους σχηματισμούς σχέσεων για να προσδιορίσουν ποιοι μπορεί να είναι οι κύριοι παράγοντες και οι παράγοντες που επηρεάζουν τις δυναμικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Οι Τοπικές Αυτοδιοικήσεις πρέπει να διαθέτουν μοντέλα δεδομένων και στρατηγικές για να διαχειρίζονται και να αντλήσουν τα σημαντικά κενά των πληροφοριών με ταχύ τρόπο και να μοιράζονται αυτές τις ιδέες με τους πολίτες. Αυτό είναι κατά την άποψη μου το περίγραμμα το πώς πρέπει να λειτουργεί ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης χρησιμοποιώντας τα μέσα κοινωνικής Δικτύωσης.

Είναι φανερό ότι σε αυτήν την θεωρία κανένας Δήμος μέχρι τώρα-και για να είμαστε ακριβείς ελάχιστοι προσπάθησαν, δεν έχει εμπεδώσει την σημαντικότητα αυτών των εργαλείων. Αντίθετα οι περισσότεροι Δήμοι εκμεταλλεύονται τα social media για προσωπική προβολή και ανάδειξη του Προφίλ τους. Δεν γίνεται προσπάθεια να εκμεταλλευτούν τα «όπλα» που τους δίνονται απλόχερα και εν μέρει δωρεάν ώστε να χαράξουν τις πολιτικές που ακουμπούν στα πρόβλημα της εκάστοτε τοπικής κοινωνίας. Έτσι και στην μελέτη περίπτωσης έχουμε αντίστοιχη χρήση.

5.2. Υφιστάμενη Κατάσταση

Αναζητώντας στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Καλλιθέας (www.kallithea.gr) την υπερσύνδεση για τον επίσημο ιστοχώρο του στο facebook εμφανίστηκε ότι η σελίδα δεν υπάρχει. Αντιθέτως σε μια αναζήτηση που κάναμε στο διαδίκτυο βρήκαμε τα παρακάτω, με τα οποία θα δούμε κάποια δεδομένα που αποκαλύπτουν τις παραπάνω ανησυχίες μας. Στην πρώτη φωτογραφία θα δούμε την σελίδα του Δήμου Καλλιθέας στο facebook να αριθμεί 1.107 μέλη. Η ίδια αναζητήθηκε χειροκίνητα μέσα στο το ίδιο το μέσο(facebook) με την ονομασία «Εφαρμογή του Δήμου Καλλιθέας» η οποία δεν έχει επιβεβαιωθεί ως η επίσημη σελίδα στο facebook για λογαριασμό του Δήμου Καλλιθέας.

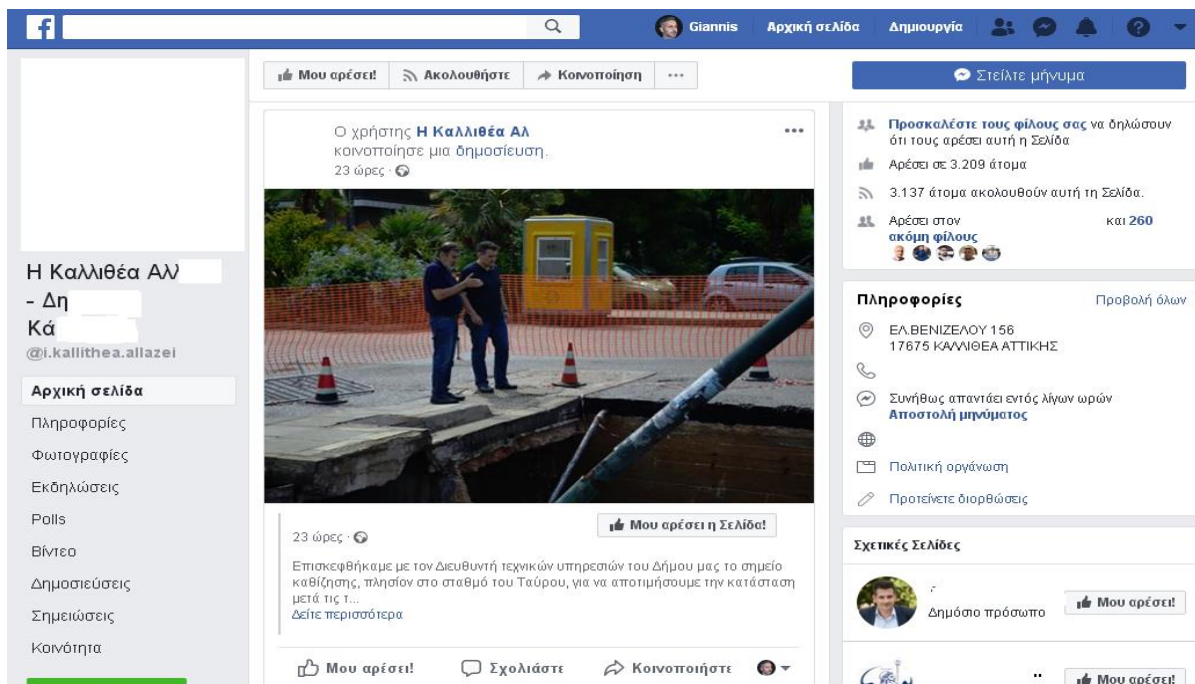
Πηγή: Σελίδα Εφαρμογής Δήμου Καλλιθέας, 2018

Από την περιήγηση μας, σε αυτήν την σελίδα είδαμε ότι η τελευταία δημοσίευση είναι 23 Φεβρουαρίου το 2017 και αυτή αφορά αλλαγή φωτογραφίας εξώφυλλου. Μετρώντας τις δημοσιεύσεις από την ημερομηνία που δημιουργήθηκε αθροίζουμε συνολικά τις 20, ενώ από τον Μάρτιο του 2015 έχει τροποποιηθεί η σελίδα ελάχιστες φορές. Ο χρήστης όταν περιηγείται στην ανωτέρα σελίδα δεν βρίσκει καμία χρήσιμη ανακοίνωση, καμία ενδιαφέρουσα δημοσίευση που να κεντρίσει το ενδιαφέρον.

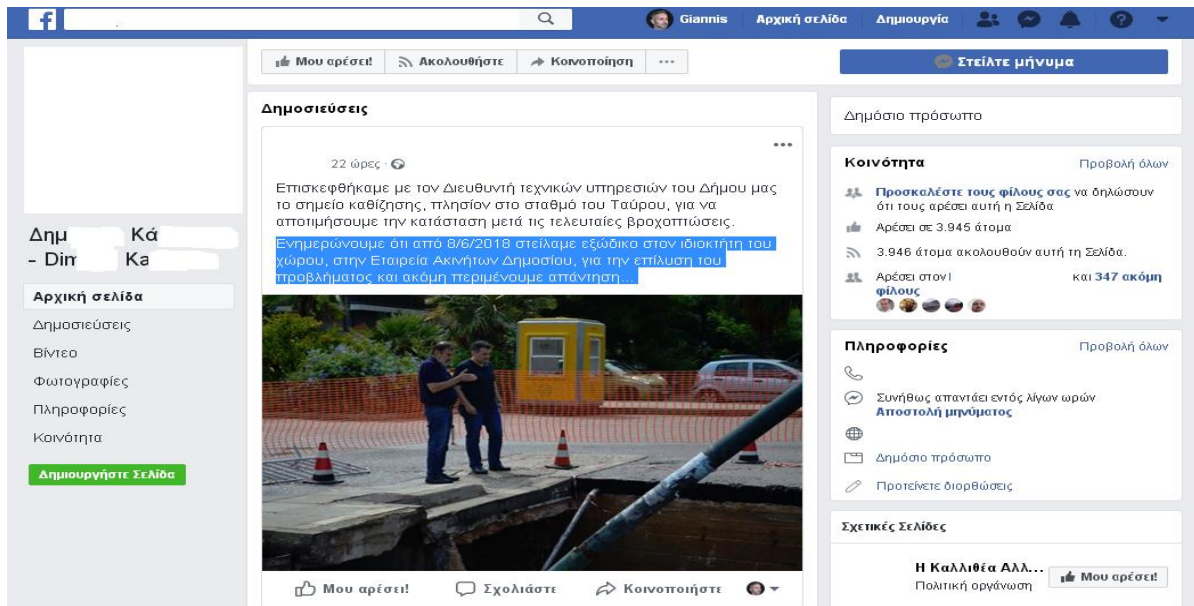
Έτσι οι χρήστες στο facebook της Καλλιθέας, αποξενώνονται από την επίσημη εκδοχή του Θεσμού και υποσυνείδητα οι χρήστες αντικαθιστούν τις πολιτικές διαδικασίες, με την «μονοδιάστατη διαδρομή λύσης» των προβλημάτων του, μέσω του εκάστοτε Δημάρχου ή Δημοτικού Σύμβουλου. Σε αυτό το σημείο θα μπορούσαμε να πούμε ότι δεν υπάρχει ένα από τα βασικά Βήματα της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης που είναι το

υπόβαθρο. Για αυτό και βλέπουμε σε τόσο μεγάλο ποσοστό, την μειωμένη προσδοκία των πολιτών, για να αλληλεπιδράσουν με τον θεσμό. Η προώθηση των κοινωνικών μέσων δικτύωσης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση θα έπρεπε να έχει σκοπό να βελτιώσει τις αλληλεπιδράσεις σε πραγματικό χρόνο με τους πολίτες, να μεταμορφώνει τη συμπεριφορά και τις πρακτικές των κυβερνήσεων στην ανταλλαγή πληροφοριών και την παροχή υπηρεσιών και να αλλάξει τα πρότυπα λήψης αποφάσεων στην κυβέρνηση, από τους πολίτες. Αντί για αυτό εισπράττει ο Πολίτης ανεπάρκεια σε πληροφορία όσο αφορά την επίσημη έκφραση της ενημέρωσης από τον Δήμο.

Αυτό που μπορούμε να παρατηρήσουμε καθώς εξερευνάμε τις διάφορες σελίδες το facebook είναι η ύπαρξη δυο κεντρικών σελίδων που διαχειρίζεται η πολιτική πλειοψηφική ομάδα του Διοίκησης του Δήμου. Εκεί θα δούμε ότι η μία σελίδα, η οποία είναι της παράταξης του Δημάρχου (φωτογραφία 1) αριθμεί 3.209 μέλη ενώ η προσωπική Σελίδα του Δημάρχου(φωτογραφία 2) ως «Πολιτικό Πρόσωπο» αριθμεί τα 3945 μέλη, δηλαδή παραπάνω από όσα έχει όλη η παράταξη μαζί και προφανώς και η επίσημη; σελίδα του Δήμου. Άρα σαν πρώτο συμπέρασμα που βλέπουμε και φαίνεται να επιβεβαιώνεται είναι, ότι ενδεχομένως να υπάρχει μεταστροφή των πολιτών στα μονοπρόσωπα όργανα εκπροσώπησης και απομακρύνεται από τις θεσμικές μορφές διάδρασης-προτιμούν να έχουν μια απευθείας επικοινωνία με τον Δήμαρχο ως πρόσωπο και όχι με τον Δήμο ως οντότητα.

Φωτογραφία 1: Από την Σελίδα της Παράταξης του Δημάρχου, 2018

Φωτογραφία 2: Από την Προσωπική Σελίδα του Δημάρχου Καλλιθέας, 2018

Αυτό που βλέπουμε πρώτα πρώτα καθώς περιηγούμαστε στις τρεις αυτές σελίδες είναι ότι η σελίδα του Δήμου δεν ενημερώνεται συχνά με θέματα και πληροφορίες ώστε να έχουν πρόσβαση στην Πληροφορία ο κάθε χρήστης της Πόλης. Δευτερευόντως βλέπουμε να αντικαθιστάται η επίσημη επικοινωνία του Θεσμού με τους Πολίτες από ένα μοντέλο που δημιουργεί αποκλεισμούς-βλέπε πολίτες με διαφορετικές πολιτικές επιλογές-από ένα σύστημα επικοινωνίας μεταξύ του προσώπου «Δήμαρχος» και πολιτών.

Έτσι με αυτόν τον τρόπο, έμμεσα **αποκλείονται** πολίτες τουλάχιστον σε επίπεδο ενημέρωσης, διότι αφενός μπορεί να μην έχουν πρόσβαση στην σελίδα του Δημάρχου αφετέρου δεν επιθυμούν ο καθένας για τους δικούς του λόγους, να είναι ακόλουθοι στην προσωπική σελίδα του Δημάρχου. Αυτό είναι και το βασικό λάθος στην χρήση των social media που έχουμε αντιμετωπίσει σε όλη την επικράτεια, δεν είναι δηλαδή ένα τοπικό φαινόμενο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, πέρα από το κεντρικό πρόβλημα «εμφάνισης» στους πολίτες που ανέπτυξα παραπάνω, υπάρχουν και άλλες παράπλευρες λειτουργίες που δεν ευνοούν την διαδικασία της Δημοκρατίας. Μέσα από τις προσωπικές σελίδες στο facebook μπορούμε να δούμε έντονα τα στοιχεία της λογοκρισίας.

Δεν είναι μόνο η ιδεολογικά προκατειλημμένη λογοκρισία που εφαρμόζεται κατά περίπτωση στις αναρτήσεις μεμονωμένων χρηστών ή ομάδων, συνήθως μετά από απανωτές αναφορές «καλοθελητών» αλλά είναι και η επιλογή που δίνεται από τον διαχειριστή να

αποκλείσει κάποιου είδους κριτική ή μη αρεστή άποψη. Μια ακόμα αρνητική επίπτωση που υπάρχει σε αυτές τις προσωπικές σελίδες με ακολούθους-οπαδούς είναι το φαινόμενο του «Πολίτικου Μπούλινγκ». Ο χρήστης που θα γράψει κάποιο σχόλιο που δεν θα αρέσει, πολλές φορές μπορεί να γίνει δέκτης οργανωμένης επίθεσης από τους ακολούθους-οπαδούς και καμία φορά από κάποιους με fake profile, τον διαπομπεύουν, τον εκβιάζουν, προκαλούν κοινούς φίλους/ακόλουθους να πάρουν θέση. Η ρητορική μίσους έχει βρει στα social media πεδίο λαμπρό, παρά τις προσπάθειες των διαχειριστών να την περιορίσουν. Αυτά είναι από τις βασικές αιτίες απομάκρυνσης από τα κοινά του μεγάλου όγκου των πολιτών και έτσι παύει το ενδιαφέρον για τις μελλοντικές πολιτικές εξελίξεις. Με αυτόν τον τρόπο περνάμε στις «Δημοκρατίες των Ολίγων».

Αναζητώντας στις διάφορες σελίδες του facebook αν οι πολίτες έχουν δημιουργήσει ένα δικό τους σύστημα επικοινωνίας είδαμε πολλές σελίδες αλλά θα αναφέρουμε ως παράδειγμα την πολυπληθέστερη που βρήκαμε. Σε αυτή την σελίδα οι πολίτες μόνοι τους προσπαθούν να οργανωθούν και έτσι έχουν δημιουργήσει μια ομάδα με επίκεντρο την Πόλη τους. Την ονόμασαν ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ και εκεί αθροίζουν περί τα 13.069 μέλη.

ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ
© Δημόσια ομάδα

Πληροφορίες

Συζήτηση
Μέλη
Εκδηλώσεις
Βίντεο
Φωτογραφίες
Αρχεία

Αναζήτηση στην ομάδα

Πληροφορίες για την ομάδα

Περιγραφή
Η Μεγαλύτερη ομάδα για την πόλη της Καλλιθέας.
Ιδέες, προτάσεις, ενημέρωση και ότι άλλο νομίζετε εσείς.
Για αυτούς που έμεναν
για αυτούς που μένουν
για αυτούς που θα μείνουν
για αυτούς που περνάνε
για αυτούς που την γνωρίζουν
για αυτούς που την αγαπάνε...

ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ

Τύπος ομάδας
Γείτονες

Μέλη · 13.069

Οι Giorgos, Giorgos και 685 ακόμη φίλοι είναι μέλη.

Διαχειριστές

Οι Ante Kale, Όλοι οι Καλλιθεάτες και οι Καλλιθεάτισσες σε μια ομάδα και 6 ακόμη μέλη είναι διαχειριστές.

[Δείτε όλα τα μέλη](#)

Πηγή : Ομάδα «Καλλιθέα Αγάπη Μου» από το facebook

Σε αυτήν την ομάδα οι πολίτες έχουν τον πρώτο λόγο. Τα ενδιαφέροντα τους έχουν να κάνουν με οτιδήποτε κινείται στα γεωγραφικά όρια του Δήμου Καλλιθέας. Τους απασχολούν ζητήματα που αφορούν την καθαριότητα, την φωτισμό, τους παιδικούς σταθμούς και όλη η κατά νόμο αρμοδιότητα που έχει ο Δήμος τους. Σε μια βαθειά αναζήτηση στα περιεχόμενα της ιστοσελίδας είδαμε ότι οι πολίτες αντιδρούν θετικά μεταξύ τους βάζουν φωτογραφίες κάνουν σχόλια ο ένας στον άλλον και κάνουν like και κοινοποιήσεις.

Σε αυτήν την διαδικασία ο Δήμος Καλλιθέας με την επίσημη μορφή του είναι απών και έτσι δεν έχει την δυνατότητα να παρατηρεί, να συλλέγει στοιχεία και πληροφορίες για το πώς πρέπει να είναι οι παρεχόμενες υπηρεσίες του. Θα μπορούσε αν ήταν σε θέση, να παρακολουθήσει αυτήν την συνομιλία, ακόμα και να επέμβει, να επαναχρησιμοποιήσει τα στοιχεία διαλόγου για να υπάρξει όφελος των πολιτών.

The image is a screenshot of a Facebook post from the group "ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ". The post is dated 18 Ιουνίου στις 12:31 π.μ. and contains a photo of a street in Athens, Greece, heavily littered with trash. A yellow taxi is parked on the street. The post has received 10 shares and 16 comments. The comments are partially visible, showing users expressing concern and asking for action.

ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ
© Δημόσια ομάδα

Πληροφορίες
Συζήτηση
Μέλη
Εκδηλώσεις
Βίντεο
Φωτογραφίες
Αρχεία

Αναζήτηση στην ομάδα 🔍

18 Ιουνίου στις 12:31 π.μ.
στη γειτονία μας τα σκουπίδια ειπταν να πανε μια βολτα

Μου αρέσει! Σχολιάστε Κοινοποιήστε

👍👎👨‍🦱 Vana Kouyresí, Χρύσα Γκαλλιθέα και 63 ακόμη

10 κοινοποιήσεις

Δείτε 16 ακόμη σχόλια

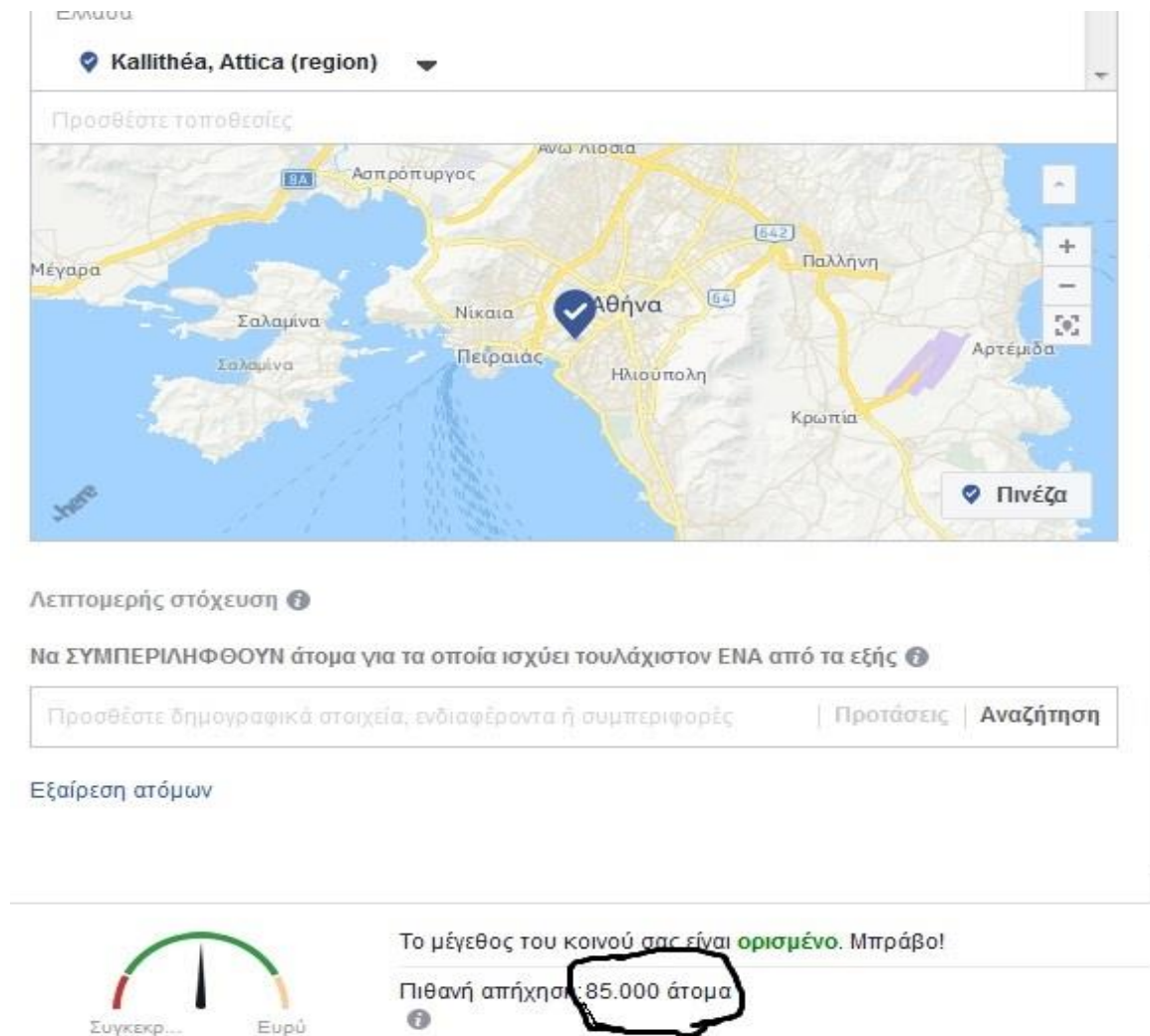
Ρε παιδιά η γύφτοι μένουν εκεί η απλα έκαναν στον δρόμο μπάνιο
Μου αρέσει! · Απάντηση · 1 εβδομάδα

Που ζούμε ρε
Μου αρέσει! · Απάντηση · 5 ημέρες

Πηγή: Ομάδα «Καλλιθέα Αγάπη Μου» από το facebook

Γίνεται πλέον φανερό, ενώ στο facebook οι πολίτες δείχνουν ζωνφό ενδιαφέρον για το τι συμβαίνει στην πόλη τους και προσπαθούν να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους, ο Δήμος επιλέγει να μην ενεργοποιεί τις δυνατότητες που του παρέχονται μέσω της επίσημης έκφρασης του στα social media.

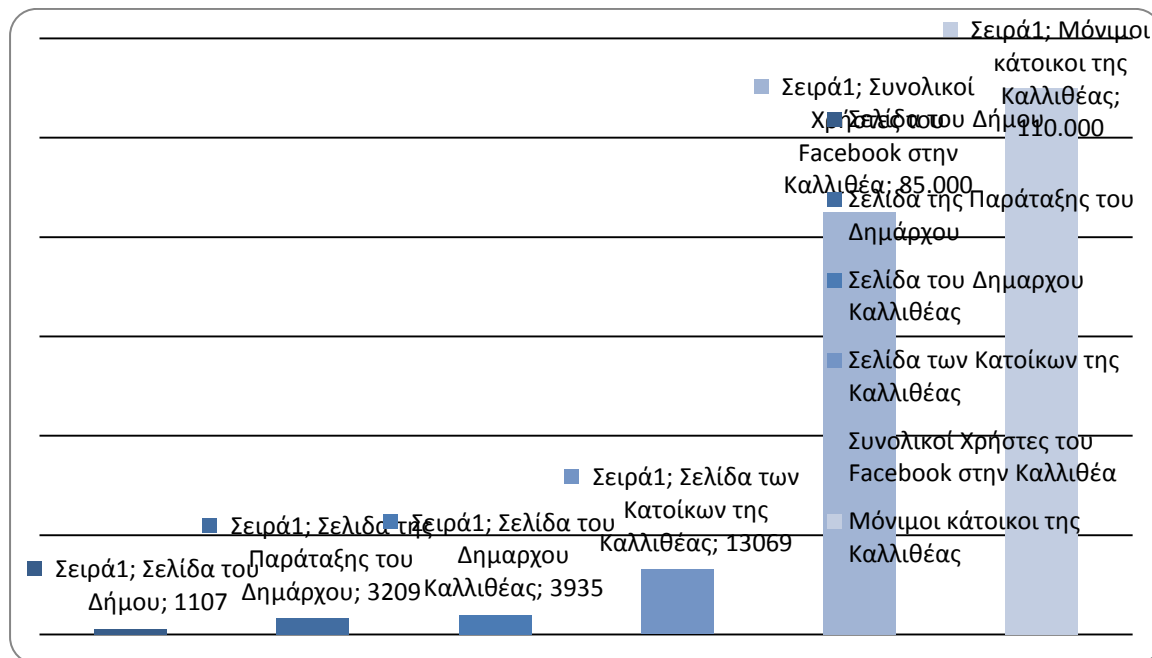
Αν δούμε τους παρακάτω πίνακες θα καταλάβουμε πως έχουν αξιοποιηθεί μέχρι τώρα τα social media.

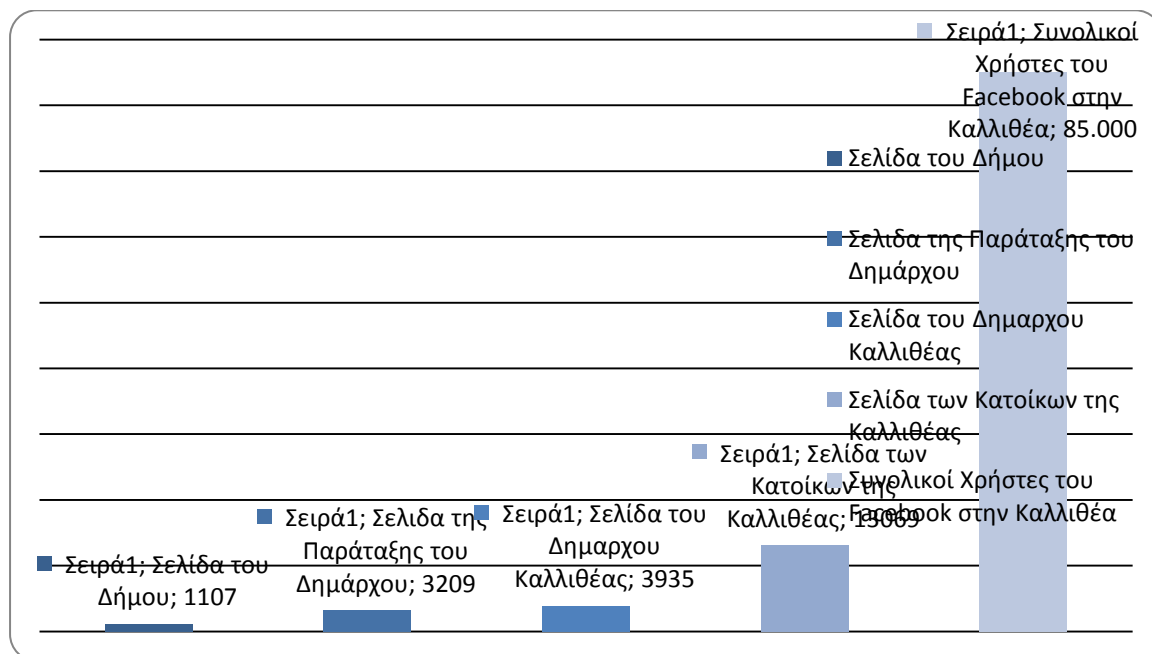
Εδώ βλέπουμε το σύνολο των χρηστών του facebook στην Καλλιθέα. Αθροίζουν τα 85.000 μοναδικούς χρήστες. Από την πρόσφατη απογραφή (Ελ.Στατ, 2011) ο Δήμος Καλλιθέας είχε περίπου 110.000 μόνιμους κατοίκους.

Αν συνδυάσουμε τα στοιχεία βλέπουμε ότι περίπου το 80% του ενεργού πληθυσμού έχει λογαριασμό στο facebook που αποδεικνύει πόσο τα μέσα μαζικής Δικτύωσης έχουν μπει για τα καλά στην ζωή μας.

Πιο κάτω θα δούμε μερικά διαγράμματα που δείχνουν την κατάσταση στην πόλη σε σχέση με τους Χρήστες του facebook και τους μόνιμους κατοίκους.

Εδώ βλέπουμε ότι πολλοί οι Χρήστες σε σχέση με τους κάτοικους είναι σε πολύ υψηλό επίπεδο, περίπου 80%, ενώ οι ακολουθιοι στα προσωπικά προφίλ του Δημάρχου είναι μόλις στο 4%.

Εδώ βλέπουμε του χρήστες ανά σελίδα στο facebook. Γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχει αποξένωση των πολιτών, κυρίως με την θεσμική εκπροσώπηση του Δήμου και

δευτερεύοντος είναι μακριά από τις σελίδες του Δημάρχου. Μόνο 8% αποδοχή στους συνολικούς χρήστες.

5.3. Μελλοντικές κατευθύνσεις

Η προσθήκη κοινωνικών μέσων Δικτύωσης από Αυτοδιοικητικούς οργανισμούς σύμφωνα με τις υπάρχουσες πολιτικές είναι το πρώτο ουσιαστικό βήμα στη συνεχιζόμενη χρήση των κοινωνικών μέσων μαζικής ενημέρωσης με άλλους αυτοδιοικητικούς στόχους. Αυτές οι πολιτικές, πρέπει να γίνουν κατανοητές μέσα στα ευρύτερα πλαίσια πολιτικής και πληροφόρησης, καθώς η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι περισσότερο από έναν πάροχο υπηρεσιών και αξιών, είναι ένας θεσμός για τη συγκέντρωση και τη διαχείριση των πολιτικών πληροφοριών που συνδέονται με την έκφραση της δημόσιας βούλησης. Πρέπει να δοθεί χρόνος για να αναλυθεί και να ερευνηθεί η θέση των κοινωνικών μέσων μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο πολιτικής και οι αλλαγές που είναι απαραίτητες στο περιβάλλον πολιτικής για να εξασφαλιστεί η επιτυχία της νέας τεχνολογίας .

Οι τεχνολογίες των κοινωνικών μέσων δεν είναι η πρώτη νέα τεχνολογική εξέλιξη που προσπαθούν να υιοθετήσουν οι Οργανισμοί Τοπική Αυτοδιοίκησης προτού εξεταστούν οι υπάρχουσες απαιτήσεις και στόχοι πολιτικής. Για να ενταθεί ο Δήμος Καλλιθέας αλλά και κάθε Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο πλαίσιο οργάνωσης που προσφέρουν τα social media και να εκμεταλλευτούν τις απίστευτες δυνατότητες που δίνουν, θα πρέπει να εναρμονιστούν στη χρήση των καθιερωμένων βασικών δημοκρατικών αρχών όπως:

- Προώθηση ενός εμπλεκόμενου και ενημερωμένου κοινού στην πληροφορία. Είναι σημαντικό για το κοινό να έχει εύκολη πρόσβαση στην Πληροφορία για να συμμετάσχει στις δημοκρατικές διαδικασίες.
- Συμμετοχική δημοκρατία. Ο Δήμος Καλλιθέας πρέπει να σχεδιάσει μια σειρά από πολιτικές μέσω των οποίων το κοινό μπορεί να συμμετέχει σε δημοκρατικές δραστηριότητες ώστε η αλληλεπίδραση μεταξύ του κοινού και του Δήμου να διασφαλίζει ότι η Διοίκηση παραμένει από τον λαό, για τον λαό.

- Διαφάνεια και διαφάνεια. Πρέπει ο Δήμος να δημοσιοποιεί στοιχεία και ο Πολίτης να έχει άμεση πρόσβαση στις πληροφορίες, τα δεδομένα και τις διαδικασίες. Με αυτόν τον τρόπο ο Δήμος παρέχει λογοδοσία, ενισχυμένη ικανότητα του κοινού να βλέπει τις λειτουργίες και πληροφορίες για να εκφράζει τις ανησυχίες τους σχετικά με αυτές τις λειτουργίες, όταν είναι απαραίτητο.
- Ίδια πρόσβαση. Είναι δεδομένο όταν διασφαλίζεται το κοινό στην πρόσβαση στην συμμετοχή, ανεξάρτητα από την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, τη γεωγραφική θέση, την αναπηρία, τη διαθεσιμότητα τεχνολογιών τηλεπικοινωνιών ή άλλους παράγοντες τότε οι πολίτες μπορούν να συμβάλουν ενεργά και άμεσα.

6. Συμπεράσματα

Κανένα από αυτά τα κενά πολιτικής ή τα ζητήματα που χρειάζονται περαιτέρω διερεύνηση δεν παρουσιάζεται ως λόγος για την Τοπική Αυτοδιοίκηση να μειώσει ή να αποφύγει τη χρήση των κοινωνικών μέσων. Πράγματι, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προσφέρουν ευκαιρίες για νέες λειτουργίες της κυβέρνησης και αναζωογόνηση καθιερωμένων λειτουργιών της κυβέρνησης, όπως η διαφάνεια και η Δημοκρατική λειτουργία των ΟΤΑ σε ψηφιακό περιβάλλον. Αντί για αυτό, τίθενται ως θέματα που πρέπει να εξεταστούν και να αντιμετωπιστούν καθώς τα κοινωνικά μέσα μαζικής ενημέρωσης και η πραγματική τους χρήση γίνονται όλο και πιο κεντρικό θέμα της παρουσίασης πληροφοριών, σύνδεσης με υπηρεσίες και συμμετοχής των πολιτών στη διακυβέρνηση και τον πολιτικό λόγο. Ο ρόλος των τεχνολογιών κοινωνικών μέσων δικτύωσης στις υπηρεσίες πληροφόρησης εξακολουθεί να παραμένει στάσιμο με την εκδοχή που αναφέραμε-δηλαδή με μέσα που εκπροσωπούν τον Θεσμό και όχι το πρόσωπο.

Ωστόσο, η ενισχυμένη συμβολή μέσω της συμμετοχής των πολιτών δημιουργεί διάφορες προκλήσεις σε αυτή τη νέα μορφή διακυβέρνησης. Τα υποτιθέμενα οφέλη δεν είναι εύκολο να μετρηθούν και είναι δύσκολο να διαπιστωθεί εάν τα κοινωνικά μέσα που εφαρμόστηκαν στην κυβέρνηση ήταν αποτελεσματικά. Παρόλα αυτά μπορούμε να πούμε, ότι από την περίπτωση μελέτης του Δήμου Καλλιθέας ότι δεν είδαμε το κανονιστικό και πολιτικό πλαίσιο για τη διαχείριση των κοινωνικών μέσων και άλλων αναδυόμενων τεχνολογιών. Ο Δήμος Καλλιθέας δεν φαίνεται να έχει ως στόχο να χρησιμοποιήσει έγκαιρα

ρυθμιστικές διαδικασίες για την υιοθέτηση των ταχέως μεταβαλλόμενων τεχνολογιών και των πληροφοριών που παράγονται από αυτές. Η υιοθέτηση κοινωνικών μέσων Δικτύωσης από τον Δήμο Καλλιθέας ήταν εκρηκτική, αλλά όχι εκφρασμένες από τον ίδιο τον θεσμό, αλλά από τα πρόσωπα που τον απαρτίζουν.

Οι βέλτιστες πρακτικές και οι μελλοντικές τάσεις, στην καινοτομία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που βασίζονται στα κοινωνικά μέσα είναι υπό εξέταση διότι ακόμα δεν υπάρχει ένα πλαίσιο για την αξιολόγηση της επιτυχίας της διαφάνειας, της συμμετοχής και της συνεργασίας που κατευθύνεται από την πρωτοβουλία της ανοικτής διακυβέρνησης.

Εμπεδώνεται πλέον ότι το φαινόμενο της πληροφορίας που προκαλείται από τη συμμετοχή των πολιτών με βάση τα κοινωνικά μέσα σε εσωτερικό επίπεδο-βλέπε ομάδες με κοινά ενδιαφέροντα στην πόλη-αντιμετωπίζεται από τον Δήμο από απόσταση ενώ καταλήγουμε ότι δεν χρησιμοποιούνται αυτές τις πληροφορίες κατά τρόπο ουσιαστικό για την ενίσχυση των δυνατοτήτων λήψης αποφάσεων.

7. Βιβλιογραφία

Αποστολάκης Ι., Λουκής Ε., Χάλαρης Ι. (2004), Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, Πρόγραμμα Πληροφορικής.

Βακάλη-Χ. και Παπαμήτσιου Ζ.,(2012), Πληροφοριακά Περιβάλλοντα Παγκόσμιου Ιστού, σελ. 9.

Δήμος Τρικκαίων,(2017), <http://www.e-trikala.gr/> και πρωτοβουλία E-dialogos <http://www.e-trikala.gr/portfolio/e-dialogos/?id=1012>.

Δήμος Τρικκαίων,(2018), <https://www.facebook.com/DimosTriikkaionofficial/>.

Δήμος Ελληνικού-Αργυρούπολης, (2018), <https://www.facebook.com/DimosEllArg/>.

Δήμος Κοζάνης, (2017), <https://www.kozanh.gr/c/portal/layout>.

Ελληνική Στατιστική Αρχή, (2011), στοιχεία Απογραφής.

Εφημερίδα Καθημερινή, (2014) , Τα smartphones κατέχουν το 53% στο σύνολο των πωλήσεων , ανακτήθηκε από <http://www.kathimerini.gr/553633/article/tecnologia/thlefwnia/ta-smartphones-katexoyn-to-53--sto-synolo-twn-pwlhsewn>.

Κεμαλής, Κ. (2006), «Ηλεκτρονική Δημοκρατία: Ζητήματα και Εφαρμογές», Μεταπτυχιακή Εργασία, Σχολή Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Κεχαγιά. Κ. ,(2009), «Επισκόπηση Πρακτικών Ηλεκτρονικής Συμμετοχής στη Σύγχρονη Διακυβέρνηση», Μεταπτυχιακή Εργασία, ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Κυριακίδου, Α. (2011). Παιδεία-news. Διαθέσιμο σε: <http://www.paideianews.com> (Αναρτήθηκε 23 Μαρτίου, 2012).

Οδηγός Καλών Πρακτικών Ηλεκτρονικής Συμμετοχής.(2012) ανακτήθηκε από http://eparticipation.eu/wp-content/uploads/2012/10/eCitizeni_manuaal_A4_Greek.pdf.

Παπάνης Ε.(2010), Δημοκρατία και Διαδίκτυο, myaegean.gr , <http://my.aegean.gr/web/article2985.html>

Πομπόρτσος Ανδρέας,2006, Εισαγωγή στην Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, Εκδόσεις Τζιόλα, σελ. 17.

Σιάλαρου, Α. (2007), «e-Voting: Implementing Democracy using the Internet», Μεταπτυχιακή Εργασία, Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Φουρναράκης, Π. (2007), «Σύστημα Ηλεκτρονικής Συμμετοχής των πολιτών», Μεταπτυχιακή Εργασία, Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

Anderson,P. (February 2007), “What is Web 2.0?” ,Ideas, technologies and implications for education, pg. 27, JISC Technology and Standards Watch.

Clark Adam, Curry: The ‘Podfather’”, ανακτήθηκε από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://en.wikipedia.org/wiki/AdamCurry>.

Bovaird, T. «E-Government and e-Governance: Organizational Implications, Options and Dilemmas», *Public Policy and Administration*, 18- 2, (2003), σ. 37-56.

Cheng Xu, Dale Cameron, Liu Jiangchuan, (2007), “Understanding the Characteristics of Internet Short Video Sharing: YouTube as a Case Study”, School of Computing Science, Simon Fraser University, Canada.

Clift, Public Strategies for the online word, Minneapolis, 2007.

Denver Area Educ. Telecomm, Consortium, 1996.

Dougherty Dale, (2011): Tech publisher, “Why you should listen to him?”, ανακτήθηκε από την ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.ted.com/speakers/dale_dougherty.html.

Eltantawy, N. and Wiest, J. (2011) “Social media in the Egyptian Revolution: Reconsidering Resource Mobilization Theory”, International Journal of Communications 5, Feature 1207-1224, <http://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/1242>.

E. Estellés-Arolas & F. González Ladrón-de- Guevara. Towards an integrated crowdsourcing definition. Journal of Information Science (JCR: 1,41), 2012.

Forester, J. (1989). Planning in the Face of Power, University of California Press, Berkeley / Los Angeles.

Galton,F., (1907), “Vox populi”, Nature 75.

Giles, G., (2005), “Internet encyclopaedias go head to head”.

Goldin D., Smolka S., Wegner P., (2006) “Interactive Computation: The new paradigm”

Gruber Frank, Widgets and Web 2.0, (Οκτώβριος 2006), ανακτήθηκε από την ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.somewhatfrank.com/2006/10/widgets_and_web.html/.

Howard, P. et al. (2011) “Opening Closed Regimes. What Was the Role of Social Media During the Arab Spring?”, Project on Information Technology & Political Islam.

Janowski T. & Janssen M., (2018) , Social media in government, Government Information Quarterly, ανακτήθηκε από <https://www.journals.elsevier.com/government-information-quarterly>.

Kaplan, A. & Haenlein, m. (2009) "Users of the world unite! The challenges and opportunities of Social Media", Business Horizons, Vol.53, 59—68,

Kittur, A., Suh, B., Chi, E & Pendleton, B. A., (2007), "He says, she says: Conflict and coordination in Wikipedia"

Lavigne, M. Electronic Government: A vision of future that is already here, 2002.

Lee, C. (1989). Community Development as a Process, Second Paperback Printing, University of Missouri Press, Columbia.

Lee Rainie, Aaron Smith, Kay Lehman Schlozman, Henry Brady & Sidney Verba, Social Media and Political Engagement, Pew Internet & American Life Project 2, Oct. 19, 2012.

Lidén G, "Is e-democracy more than democratic? - An examination of the implementation of socially sustainable values in e-democratic processes" Electronic Journal of e-Government Volume 10 Issue 1 2012, (σελ 84 - 94)

Lindmark Swen, 2009. "[Web 2.0: Where does Europe stand?](#)," [JRC Working Papers](#) JRC53035, Joint Research Centre (Seville site).

Meier A., (Νοέμβριος 2007), "Wikis, Weblogs, Podcasts and E-Government", Information Systems Department, University of Fribourg.

Murugesan,S., "Understanding Web 2.0", IT Professional, vol. 9, issue 4, July-August 2007, pp. 34-41, doi: 10.1109/MITP.2007.78.

O'Reilly Tim & Batelle John, (2009), "Web Squared: Web 2.0 Five Years On", ανακτήθηκε από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.web2summit.com/web2009/public/schedule/detail/10194>

Rogers, E.M. & Kincaid, D.L. (1981), “Communication Networks: Towards a new Paradigm for Research”. New York: Free Press.

Shurkin J., (1996), “Engines of the Mind: The evolution of the Computer from Mainframes to Microprocessors”.

Stratigea, A. (2012). «The Concept of ‘Smart’ Cities – Towards Community Development?» στο: Bakis, H. (επιμ.). «Digital Territories: Case Studies, Special Issue», NETCOM , 26(3-4): 375-388.

Strickland Jonathan,(2007), “Is there a Web 1.0”, ανακτήθηκε από την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://computer.howstuffworks.com/web-101.html>.

Webster, M. Dictionary of Law, 1996

WiseGeek,(2004) “What was the A-com Bubble?”, ανακτήθηκε από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.wisegeek.com/what-was-the-dot-com-bubble.html>